



Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019 и
Извештај на независен ревизор



Содржина

Страна

Извештај на независниот ревизор

Финансиски извештаи

Извештај за сеопфатна добивка 1

Извештај за финансиската состојба 2

Извештај за промени во главнината 3

Извештај за паричните текови 4

Белешки кон финансиските извештаи 5 - 45

Прилог 1: Годишен извештај за работењето

Прилог 2: Неревидирана годишна сметка

Извештај на
независниот
ревизор



КПМГ Македонија ДОО Скопје
Ул. „Филип Втори Македонски“ бр.3
Скопје 1000, Република Северна Македонија
+389 (2) 3135 220
mk-office@kpmg.com
kpmg.com/mk

Извештај на независниот ревизор до акционерите на Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Сава пензиско друштво а.д Скопје („Друштвото“), прикажани на страните од 1 до 45, кои се состојат од извештајот за финансиската состојба на 31 декември 2019 година, извештајот за сеопфатната добивка, извештајот за промените во капиталот и извештајот за паричниот тек за годината тогаш завршена и белешките кои се состојат од преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување („МАПАС“) и Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија применливи за друштвата за управување со пензиски фондови во Република Северна Македонија, како и за таква интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за да се овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално значајни грешки, било да се резултат на измама или ненамерно направени грешки.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да искажеме мнение за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени и објавени во Република Северна Македонија во Службен Весник бр. 79 од 11 јуни 2010 година. Овие стандарди изискуваат да се придржуваме на релевантните етички стандарди и да ја планираме и да ја извршиме ревизијата со цел да се здобиеме со разумна увереност дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури за добивање на ревизорски докази за износите и образложенијата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од нашите проценки, вклучувајќи ги и оценките на ризиците за значајни грешки во финансиските извештаи како резултат на измама или ненамерно направени грешки. Во проценувањето на овие ризици, ги разгледаваме соодветните интерни контроли воспоставени во Друштвото за изготвување и реално прикажување на финансиските извештаи со цел да дизајнираме ревизорски процедури соодветни на околностите, но не и за да изразиме мнение за ефикасноста на интерните контроли воспоставени во Друштвото.

Ревизијата исто така вклучува осврт на користените сметководствени политики и значајните проценки направени од раководството, како и оценка на адекватноста на прикажувањето на информациите во финансиските извештаи.

Ние сме убедени дека ревизорските докази кои ги добивме се достаточни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мнение.

Мнение

Според наше мнение, финансиските извештаи реално и објективно ја прикажуваат финансиската состојба на Друштвото на 31 декември 2019 година, како и неговата финансиска успешност и неговиот паричен тек за годината тогаш завршена, во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија применливи за друштвата за управување со пензиски фондови во Република Северна Македонија.

Останати прашања

Финансиските извештаи на Друштвото за годината завршена на 31 декември 2018 година беа ревидирани од друг ревизор, којшто искажа мнение без резерва за финансиските извештаи на 26 февруари 2019 година.

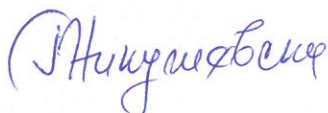
Извештај за други правни и регулаторни барања

Годишен извештај за работата на Друштвото изготвен согласно барањата на член 384(7) од Законот за трговски друштва

Согласно изискувањата на член 34(д) од Законот за ревизија, ние известуваме дека историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај на Друштвото, изготвен од раководството согласно барањата на член 384(7) од Законот за трговски друштва, се конзистентни во сите материјални аспекти, со годишната сметка на Друштвото и со финансиските информации обелоденети во ревидираните финансиски извештаи на Друштвото, на и за годината која завршува на 31 декември 2019 година. Раководството е одговорно за изготвување на годишната сметка на Друштвото која што беше одобрена од Управниот одбор на Друштвото на 14 февруари 2020 година и за изготвување на годишниот извештај на активностите на Друштвото, којшто беше одобрен од Управниот одбор на Друштвото на 30 јануари 2020 година.

Скопје, 20 февруари 2020 година

ОВЛАСТЕН РЕВИЗОР
Гордана Никушевска



КПМГ Македонија ДОО
Управител
Гордана Никушевска



Финансиски
извештаи

Сава пензиско друштво а.д. Скопје**Финансиски извештаи на и за годината што завршува на 31 декември 2019***(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)***Извештај за сеопфатна добивка**

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2019	2018
Приходи од управување со фондови		223.025	217.570
Приходи од надоместок од придонеси	2.3 В	96.395	88.675
Приходи од надоместок од управување	2.3 В	126.629	128.894
Приходи од надоместок за премин	2.3 В	1	1
Расходи од управување со фондови		(70.808)	(61.939)
Расходи за МАПАС	2.3 Г	(34.153)	(28.271)
Расходи за ПИОСМ	2.3 Г	(4.078)	-
Расходи за чувар на имот	2.3 Г	(15.220)	(17.768)
Трошоци за трансакции		(182)	(154)
Трошоци за маркетинг		(11.159)	(10.978)
Трошоци за агенти		(4.725)	(3.473)
Останати трошоци од управување со фондови		(1.291)	(1.295)
Добивка од управување со фондови		152.217	155.631
Приходи од камати на вложувања во депозити	5	9.303	8.796
Приходи од камати на вложувања во хартии од вредност	6	7.466	8.132
Останати приходи	7	2.657	1.908
Материјални трошоци	8	(16.130)	(14.620)
Трошоци за вработени	9	(52.169)	(49.757)
Амортизација	17, 18	(1.787)	(1.760)
Останати нематеријални расходи	10	(12.000)	(6.510)
Добивка пред одданочување		89.557	101.820
Данок на добивка	11	(6.852)	(10.344)
Нето добивка за годината		82.705	91.476
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба		11.527	7.570
Актуарски добивки/(загуби) од останати користи на вработени		(345)	191
Друга нето сеопфатна добивка		11.182	7.761
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА		93.887	99.237

Белешките кон финансиските извештаи се составен дел на овие финансиски извештаи.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје**Финансиски извештаи на и за годината што завршува на 31 декември 2019***(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)***Извештај за финансиската состојба**

		На 31 декември	
	Белешка	2019	2018
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	12	17.809	7.527
Депозити	13	273.559	334.208
Хартии од вредност	14	291.612	185.627
Останати финансиски средства	15	12.316	12.027
Останати средства	16	1.219	681
Побарувања за повеќе платен данок на добивка		2.533	-
Материјални вложувања	17	2.237	2.777
Нематеријални вложувања	18	2.534	1.920
		603.819	544.767
ВКУПНИ СРЕДСТВА			
		603.819	544.767
ОБВРСКИ			
Останати финансиски обврски	19	15.757	12.858
Обврски за користи на вработени	20	1.919	1.629
Останати обврски	21	3.485	3.786
Обврски за данок на добивка		-	2.104
Одложени даночни обврски	22	2.594	1.313
		23.755	21.690
Вкупно обврски			
		23.755	21.690
АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ			
Основна главнина	23	130.001	130.001
Ревалоризациони резерви		23.347	11.820
Законски резерви		13.747	13.747
Останати резерви		7.932	7.276
Акумулирана добивка	24	405.037	360.233
		580.064	523.077
Вкупно капитал			
		580.064	523.077
ВКУПНО ОБВРСКИ И КАПИТАЛ		603.819	544.767

Финансиските извештаи прикажани на страниците од 1 до 45 се одобрени од Управниот Одбор на 14 февруари 2020 година и беа потпишани во нивно име од:


 Коста Ивановски
 Член на Управен одбор


 Петар Талески
 Член на Управен одбор


 Мира Шекутковска
 Претседател на Управен одбор

Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Финансиски извештаи на и за годината што завршува на 31 декември 2019

(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Извештај за промени во главнината

	Основна главнина	Ревалори- зациони резерви	Законски резерви	Останати резерви	Акумули- рана Добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2018	130.001	4.250	13.747	5.124	301.468	454.590
Нето добивка за годината	-	-	-	-	91.476	91.476
Нето добивки (загуби) од вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	-	7.570	-	-	-	7.570
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	-	-	-	-	191	191
Вкупна нето сеопфатна добивка	-	7.570	-	-	91.667	99.237
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	(30.750)	(30.750)
Издвоена добивка за реинвестирање	-	-	-	2.152	(2.152)	-
Состојба на 31 декември 2018	130.001	11.820	13.747	7.276	360.233	523.077
Нето добивка за годината	-	-	-	-	82.705	82.705
Нето добивки (загуби) од вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	-	11.527	-	-	-	11.527
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	-	-	-	-	(345)	(345)
Вкупна нето сеопфатна добивка	-	11.527	-	-	82.360	93.887
Исплатена дивиденда	-	-	-	-	(36.900)	(36.900)
Издвоена добивка за реинвестирање	-	-	-	656	(656)	-
Состојба на 31 декември 2019	130.001	23.347	13.747	7.932	405.037	580.064

Белешките кон финансиските извештаи се составен дел на овие финансиски извештаи.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје**Финансиски извештаи на и за годината што завршува на 31 декември 2019***(сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)***Извештај за паричните текови**

	Белешка	2019	2018
Паричен тек од основната дејност			
Добивка пред оданочување		89.557	101.820
Коригирана за:			
Амортизација на материјални и нематеријални вложувања		1.787	1.760
Приходи од камата	5, 6	(16.769)	(16.928)
		74.575	86.652
Промени во останати финансиски средства		(289)	(1.129)
Промени во останати средства		(538)	(235)
Промени во останати финансиски обврски		2.899	1.573
Промени во резервирања		290	136
Промени во останати обврски		(301)	(5.760)
		76.636	81.237
Наплатени камати		13.987	15.128
Платен данок на добивка		(11.490)	(9.842)
Ефект од курсни разлики на хартии од вредност		11	15
		79.144	86.538
Нето паричен тек од основната дејност			
Паричен тек од инвестиционата дејност			
Набавка на материјални вложувања		(349)	(1.981)
Набавка на нематеријални вложувања		(844)	(386)
Пласмани во депозити		(101.000)	(194.000)
Доспеани и вратени депозити од банки		161.500	44.500
Приливи од хартии од вредност расположливи за продажба		12.516	61.963
Купени хартии од вредност расположливи за продажба		(103.785)	(7.174)
		(31.694)	(97.078)
Нето паричен тек од инвестиционата дејност			
Парични текови од финансиска активност			
Дивиденди		(36.900)	(30.750)
		(36.900)	(30.750)
Нето паричен тек од финансиска активност			
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти		(10.282)	(41.290)
Парични средства и парични еквиваленти на почетокот на периодот		7.527	48.817
Парични средства и парични еквиваленти на крајот на периодот	12	17.809	7.527

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

1 Општи информации

Сава пензиско друштво а.д. Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“) претставува акционерско друштво основано на 17 мај 2005 година со седиште во Република Македонија. Друштвото е основано по Одобрение од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) со број 01-01 од 04 април 2005 година.

Друштвото има единствена дејност на управување со пензиски фондови, нивно претставување пред трети лица, како и други дејности поврзани со управувањето со фондовите.

Друштвото управува со задолжителен пензиски фонд „Сава пензиски фонд“ и доброволен пензиски фонд „Сава пензија плус“.

Друштвото е во целосна сопственост на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана (скратен назив: Сава Ре) и членка на Сава Осигурителна Групација од 14.03.2018 година. Во периодот од основањето на Друштвото до преземањето на сопственоста од страна на Сава Ре, Друштвото беше во сопственост на НЛБ Банка АД Скопје (49%) и НЛБ дд Љубљана (51%) и беше членка на НЛБ Групацијата.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Мајка Тереза бр.1
1000 Скопје
Република Македонија

Вработени

На 31 декември 2019 година Друштвото има 33 вработени (31 декември 2018: 33 вработени).

Надзорен одбор

Јуре Корент - Претседател

Мојца Горњак - Член

Павел Гојкович - Член

Гоце Христов- Независен член

Управен одбор

Мира Шекутковска - Претседател од 09.04.2019 година (Член на Управен одбор до 09.04.2019 година)

Петар Талески - Член (од 27.05.2019 година)

Коста Ивановски - Член (од 22.07.2019 година)

До 09.04.2019 година, функцијата Претседател на Управен одбор ја вршеше Давор Вукадиновиќ.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст и истите се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи.

Основа за составување на финансиските извештаи

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва, Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано осигурување (МАПАС) и Правилникот за водење сметководство и важечката сметководствена регулатива во Република С. Македонија.

Финансиските извештаи се изготвени според методот на историска набавна вредност, освен за хартиите од вредност расположливи за продажба и финансиските средства кои се мерени по објективна вредност. Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува функционална валута на известување во Република Македонија.

Друштвото не врши разграничување на агентските трошоци за надоместоци и бонуси за склучени договори со членовите на задолжителниот фонд. Согласно Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од МАПАС, Друштвото ги признава како расход во Извештајот за сеопфатна добивка сите агентски трошоци во моментот на нивното настанување. Исто така, согласно барањето на МАПАС, Друштвото не врши резервирања за неискористени денови од годишен одмор во годината за која се однесуваат деновите од годишен одмор.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени

Заклучно со 31 декември 2019 година, немаше нови стандарди, амандмани на стандарди и интерпретации објавени во Службен весник на Република Македонија применливи за 2019 година.

2.3 Сметководствени политики

A Трансакции со странска валута

Деловните промени во странска валута се искажуваат според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски, искажани во странска валута на денот на известувањето, се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на Извештајот за финансиска состојба.

Добивките/загубите од курсни разлики се признаваат како приход/расход во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настанале.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2019 и 2018 година беа како што следи:

Девизен курс: ЕУР	31 декември 2019 МКД	31 декември 2018 МКД
ЕУР	61,4856	61,4950

Б Нетирање на финансиски инструменти

Средствата и обврските, приходите и расходите се пребиваат единствено во случај кога пребивањето се бара и дозволува со некој стандард.

В Приходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Приходот од управување со фондовите се признава кога е веројатно дека Друштвото ќе има прилив на идни економиски користи и истите може веродостојно да се измерат. Друштвото остварува приходи од управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд по следните основи:

Надоместок од придонеси кој се пресметува како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална сметка и на секоја индивидуална потсметка на посебната сметка, пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на задолжителниот фонд, односно како % од уплатените придонеси на секоја индивидуална и професионална сметка пред тие да бидат претворени во сметководствени единици на доброволниот фонд. Надоместокот од придонеси, уплатени во задолжителниот пензиски фонд во 2019 година изнесува 2,25% (2018: 2,5%).

Надоместокот од придонеси, уплатени на индивидуална сметка во доброволниот пензиски фонд изнесува 2,9% (2018: 2,9%). Надоместокот од придонеси кај професионалните шеми се уредува со Договор помеѓу Друштвото и осигурителот и Договор за организирање и финансирање на професионална пензиска шема, склучен помеѓу осигурителот и претставник на неговите вработени или членови и се движи од 2% до 3,8%, зависно од висината на уплатените придонеси.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

В Приходи од управување со задолжителен и доброволен фонд (продолжение)

Надоместок за управување кој се пресметува како % од нето средствата на задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд.

Надоместокот за управување со задолжителен пензиски фонд на месечно ниво во 2019 година изнесува 0,03% (2018: 0,035%) од вредноста на нето средствата на задолжителниот фонд, додека надоместокот за управување со доброволен пензиски фонд изнесува 0,10% од вредноста на нето средствата на доброволниот фонд на месечно ниво (2018: 0,10%).

Приходите од надоместок од придонеси и надоместок за управување се признаваат како приходи во периодот во кој услугата е обезбедена.

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, висината на надоместокот од придонеси, кој го наплатува Друштвото не може да изнесува повеќе од 2,5% за 2018 година, 2,25% за 2019 година и 2% за 2020 година, од секој уплатен придонес.

Висината на надоместокот од управување, кој го наплатува Друштвото не може да изнесува повеќе од 0,035% за 2018 година и 0,03% за 2019 и 2020 година.

Надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг задолжителен пензиски фонд
Број на денови ≤ 720	15 евра
Број на денови > 720	Не се плаќа надоместок за премин

Број на денови	Износ на надоместок за премин од еден во друг доброволен пензиски фонд
Број на денови ≤ 360	10 евра
Број на денови > 360	Не се плаќа надоместок за премин

Бројот на денови се пресметува согласно законската регулатива. Приходите од надоместок за премин се признаваат кога е веројатно дека идни економски користи, поврзани со преминот, ќе претставуваат прилив во Друштвото.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд

Расходи за МАПАС

Друштвото е обврзано да плаќа надоместок на МАПАС во висина од 0,8% од вкупните придонеси уплатени во задолжителниот, односно доброволниот пензиски фонд, управувани од страна на Друштвото (2018:0,8%).

Расходи за Фондот на ПИОСМ

Почнувајќи од 01.01.2019 година, Друштвото е обврзано да плаќа месечен надоместок за Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија, во висина од 0,1%, од секој уплатен придонес во задолжителниот фонд.

Расходи за чувар на имот

Чувар на средствата на задолжителниот пензиски фонд управуван од страна на Друштвото до 01.04.2019 година е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на задолжителниот пензиски фонд и изнесува 0,052% за вредност на имотот од 500 милиони до 600 милиони ЕУР. Од 01.04.2019 година, чувар на средствата е НЛБ Банка АД Скопје. Надоместокот се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на задолжителниот пензиски фонд и изнесува 0,037% за вредност на имотот од 500 милиони до 600 милиони ЕУР. Вредноста на имотот на задолжителниот фонд на 31.12.2019 не надминува 600 милиони ЕУР.

Чувар на средствата на доброволниот пензиски фонд до 01.04.2019 година е Комерцијална Банка АД Скопје. Надоместокот за Комерцијална Банка АД Скопје се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд и изнесува 0,25%, до вредност на имотот од 50 милиони ЕУР. Од 01.04.2019 година, чувар на средствата е НЛБ Банка АД Скопје. Надоместокот се пресметува како % од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд и изнесува 0,18%, до вредност на имотот од 50 милиони ЕУР. Вредноста на имотот на доброволниот фонд на 31.12.2019 не надминува 50 милиони ЕУР.

Трошоци за трансакции

Трошоците за трансакции се трошоци кои согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, во име на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, а за сметка на пензиското друштво ги плаќа пензиското друштво. Трошоците за трансакции, во најголема мера се однесуваат на активностите што ги врши суб чуварот—депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Македонија и е овластена за таква дејност согласно законите на државата каде се чуваат средствата на задолжителниот и доброволниот пензискиот фонд, поврзани со грижа за извршување на даночни обврски и трошоците за поврат на данок и/или други активности на суб чуварот поврзани со даночните обврски/права на пензискиот фонд.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Г Расходи од управување со задолжителен и доброволен фонд (продолжение)

Трошоци за маркетинг

Трошоците за маркетинг се трошоци поврзани со активности чија цел е зачленување или премин на членови од еден во друг пензиски фонд, рекламирање на карактеристиките на системот на капитално финансирано пензиско осигурување и особено на пензиското друштво.

Трошоците за маркетинг исто така опфаќаат и трошоци направени со цел обезбедување услуга и информација или објективно и навремено обезбедување податок поврзан со работењето на пензиското друштво, на сегашни или идни членови на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, како и трошоци поврзани со известувањата кои се доставуваат до членовите на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд. Овие расходи се признаваат и евидентираат на пресметковна основа кога трошоците се стварно настанати.

Трошоци за агенти

Друштвото има овластени агенти – лица ангажирани по договор за дело чија активност е насочена кон привлекување на нови членови во задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд. Трошоците за агенти опфаќаат трошоци направени за организирање и полагање на испит за стекнување на својство на агент, за упис во регистарот на агенти, за издавање и продолжување на дозволата на агент, надоместоци за склучени договори, трошоци за едукација на агентската мрежа и сл. Вреднувањето на агентската провизија се врши согласно Тарифникот за провизионирање на Друштвото, на месечна основа. Сите трошоци за агенти се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка во моментот на нивното настанување, согласно Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од МАПАС.

Останати трошоци за управување со задолжителен и доброволен фонд

Овие трошоци ги опфаќаат трошоците за внес, корекција и поништување на договор за членство во Регистарот на членови, поднесоци и жалби до МАПАС, трошоците за спроведување на постапка за давање согласности од страна на МАПАС, трошоците за пристап кон информациониот систем на МАПАС и други трошоци поврзани со управување со фондовите.

Д Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по основ на камата се пресметани на сите каматоносни побарувања и обврски врз основа на законските прописи на Република Македонија или со договор помеѓу доверителот и должникот. Приходите и расходите од камати се признаваат сразмерно на времето на употреба на финансиските инструменти.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

д Приходи и расходи од камати (продолжение)

Приходите од камати се вреднуваат со употреба на методот на ефективна каматна стапка која што го зема во предвид ефективниот принос на средството. Ефективната каматната стапка се користи за дисконтирање на текот на идните парични примања во рамките на векот на употреба на средството и тоа на износ еднаков на почетната сметководствена вредност на средството. Трансакциските трошоци направени при стекнувањето на финансискиот инструмент, претставуваат составен дел на каматната стапка и се разграничуваат и признаваат како приход од камата, во рамките на периодот на употреба на финансискиот инструмент. Дисконтот, како дел од амортизираната набавна вредност на вложувањата во ХВ се признава како компонента на приходот од камати.

ѓ Финансиски средства

Друштвото ги вложува своите слободни парични средства во депозити и хартии од вредност, кои се дозволени согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Друштвото располага со едно портфолио на хартии од вредност - расположливи за продажба. Сместувањето на хартиите во портфолио расположливи за продажба е резултат на определбата на Друштвото да вложува во хартии од вредност кои можат да бидат оттуѓени во било кое време, доколку се јави потреба од генерирање на ликвидни средства.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Вложувањата во должнички хартии од вредност, Друштвото почетно ги признава како ставка на Извештајот за финансиска состојба, тогаш кога тоа станува странка во договорените одредби од инструментот, односно на датумот на тргување. Вложувањата во хартии од вредност почетно се вреднуваат по нивната набавна вредност со вклучени трошоци на трансакции направени за нивно стекнување. На крајот на секој месец се врши проценка и сведување на нивната сметководствена вредност на пазарната вредност, според просечните пазарни цени објавени на активен пазар. Државните обврзници за кои не постои активен пазар, се вреднуваат по објективна вредност, утврдена со техника за вреднување која базира на пазарни претпоставки. Целта на техниката за вреднување е да се утврди која би била трансакциската цена на датумот на мерење, за размена под комерцијални услови.

Ефектот од промената на објективната вредност има влијание врз главнината. Дисконтот како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на приходите од камати на месечна основа. Премијата како дел од амортизационата вредност се признава како компонента на расходите од камати на месечна основа.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)
2.3 Сметководствени политики (продолжение)
Г Финансиски средства (продолжува)

Депризнавање на финансиските инструменти

Друштвото врши депризнавање на ХВ во случаите кога ја губи контролата над договорените права кои произлегуваат од нив, односно кога истите ќе ги продаде, кога истите ќе доспеат или на друг начин оттуѓат.

Во моментот на депризнавање на ХВ расположиви за продажба (продажба, доспевање и сл), кумулативните нереализирани добивки/загуби кои претходно биле признаени во главницата се депризнаваат од капиталот и нето добивките/загубите се пренесуваат и признаваат во Билансот на успех како реализирани добивки/загуби.

Оштетување на финансиските инструменти

Друштвото е должно најмалку еднаш годишно да проверува, дали постојат објективни докази за оштетување на вредноста на должничките ХВ. Друштвото признава загуба поради оштетување кај ХВ, доколку нивната сметководствена вредност е поголема од нивниот проценет надоместлив износ. Како надоместлив износ се зема повисокиот износ помеѓу пазарната вредност намалена за трошоците на продажба и употребната вредност - сегашна вредност на проценети идни парични текови, дисконтирани со првобитната ефективна каматна стапка на инструментот.

Загубата поради оштетување се признава како расход во Билансот на успех. Кај ХВ расположливи за продажба износот на загубата поради оштетување претставува кумулативната загуба која што била признаена во капиталот, односно разликата помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност на ХВ. Кај финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање, загубата поради оштетување се вреднува како разлика помеѓу поголемата од сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со ефективната каматна стапка.

Фактори/индикатори за постоење на оштетување се:

-  значајна финансиска потешкотија на издавачот на финансискиот инструмент или должникот;
-  фактичко прекршување на договорот, како што е неплаќање или доцнење на плаќањата на главницата и каматата;
-  голема веројатност дека должникот ќе влезе во стечајна постапка или во друг вид на финансиска реорганизација;
-  исчезнување на активен пазар за финансиското средство поради финансиски потешкотии;
-  значително и продолжено намалување на објективната вредност под набавната.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Друштвото на секој датум на известување проверува дали сè уште постојат факторите кои довеле до признавање на загуба поради оштетување кај ХВ и доколку утврди дека истите повеќе не постојат, се врши анулирање/ослободување на претходно признаениот износ на загуба.

Е Краткорочни побарувања

Краткорочните побарувања се состојат од: побарувања по основ на надоместок од придонеси и надоместок од управување, побарувањата од поврзани субјекти, побарувања по основ на заеми, побарувања по доспеани камати на орочени депозити и хартии од вредност, побарувања од државата по основ на даноци, придонеси и други давачки, побарувања од вработените и други побарувања. Побарувањата се признаваат во моментот кога Друштвото ќе стане странка на договорен однос на датумот на склучената трансакција, на датумот на испорачување на средството или извршување на услуги.

Ж Материјални вложувања и нематеријални вложувања

Материјалните средства се признаваат како средства во Извештајот за финансиска состојба, само доколку е веројатно дека идните економски користи кои се поврзани со средствата ќе претставуваат прилив за Друштвото и нивната набавна вредност може веродостојно да се измери, и тоа во моментот кога на Друштвото му се пренесени сите ризици и користи од нивното користење за деловни цели.

Нематеријалните средства се признаваат како средства на денот на нивното стекнување, доколку се очекуваат идни економски користи од нивната употреба, доколку набавната вредност на средствата може веродостојно да се измери, имаат сопствен идентитет препознатлив од целината на средствата и се контролирани од страна на Друштвото.

Друштвото ги евидентира материјалните и нематеријалните вложувања според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираната загуба поради оштетување. Намалувањето на материјалните и нематеријалните вложувања произлегува од продажбите, расходувањата и пресметаната тековна амортизација.

Последователните издатоци се капитализираат во сметководствената вредност на средствата, само тогаш кога истите ги зголемуваат идните економски користи на тие средства и ја подобруваат состојбата на средствата (се продолжува корисниот век, се зголемува капацитетот, се подобрува квалитетот на производите и услугите, се намалуваат трошоците и сл.).

Друштвото на секој датум на Извештајот за финансиска состојба, врши проценка дали постојат докази за оштетување на материјалните и нематеријалните средства (пазарната вредност на средството се намалила повеќе од очекуваното, се намалил периодот на употреба или корисноста на средството, постои физичка или технолошка застареност и сл.).

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Ж Материјални вложувања и нематеријални вложувања (продолжение)

Средствата се оштетени доколку сметководствената вредност е поголема од проценетиот надоместлив износ.

Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од овие трансакции се прикажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка. Амортизацијата на материјалните и нематеријалните вложувања се пресметува според праволиниска метода и се распределува врз системска основа за време на најдобрата проценка на корисниот век на употреба. Стапките на амортизација се така одредени да вредноста на материјалните и нематеријалните средства се распоредува во трошоци во проценетиот период на неговата корисност.

Применетите годишни стапки на амортизација се следните:

Моторни возила	25%
Мебел и канцелариска опрема	20%
Компјутерска опрема	25%
Останата опрема	10%
Нематеријални средства	20%

3 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства на Друштвото ги опфаќаат:

-  парите во благајната (денарска и девизна);
-  жиро сметката на Друштвото (денарска и девизна);
-  депозити по видување;
-  издвоените парични средства (бизнис кредитни картички).

Паричните еквиваленти се краткорочни високо ликвидни вложувања, кои можат брзо да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик од промената на нивната вредност.

Како парични еквиваленти се класифицираат сите депозити и хартии од вредност (благајнички и државни записи) со рок на доспевање помал од 90 дена.

S Трошоци за користи на вработените

Трошоците за користи на вработените се состојат од:

-  Трошоци за краткорочни користи: плати и социјални придонеси, платени отсуства, платени годишни одмори, регрес за годишен одмор, новогодишен надомест, немонетарни користи (здравствена заштита, осигурување и сл), надомест за одвоен живот, приватно здравствено осигурување и други примања по договори за вработување.
-  Долгорочни користи: јубилејни награди, отпремнина за одење во пензија и надомест во доброволен пензиски фонд.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

5 Трошоци за користи на вработените (продолжение)

Краткорочните користи се вреднуваат по недисконтиран износ, кој се очекува да биде платен врз основа на работен однос.

Долгорочните користи се вреднуваат според сегашната вредност т.е. дисконтирани идни парични текови на дефинираните користи на датумот на Извештајот за финансиска состојба. Долгорочните користи се очекува да бидат измирени во период подолг од 12 месеци по датумот на известување. Повторните мерења кај резервирањата за јубилејни награди, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во Билансот на успех. Повторните мерења кај резервирањата за пензии, кои произлегуваат од актуарска добивка или загуба, освен износите вклучени во нето камати, се признаваат во капиталот.

И Финансиски обврски

Во краткорочни финансиски обврски, Друштвото ги класифицира сите обврски чиј рок на доспевање е до 12 месеци, а во долгорочни финансиски обврски сите обврски чиј рок на доспевање е подолг од 12 месеци.

Друштвото ги признава финансиските обврски како ставка во Извештајот за финансиска состојба, тогаш кога е веројатно дека ќе има одлив на средства кој може веродостојно да се измери.

Финансиските обврски се евидентираат по номинална вредност врз основа на соодветен сметководствен документ (фактура, договор, пресметка), согласно законските прописи и согласно Одлуките на Друштвото.

Ј Данок на добивка

Основа за пресметување на данокот е добивката утврдена како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник, во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди и искажана во Билансот на успех.

Основата се зголемува за непризнаените расходи за даночни цели и помалку искажаните приходи за даночни цели. Законот за данокот на добивка како даночно непризнаени ги дефинира оние расходи кои не се во функција на дејноста на субјектот, односно не се непосреден услов за извршување на дејноста и не се последица од вршењето на таа дејност (подароци, репрезентација, премии за менаџерско осигурување, исплатени надоместоци на трошоци од работен однос над утврдените износи, трошоци за амортизација која е повисока од амортизацијата пресметна по стапки над пропишаните во Номенклатурата на средствата за амортизација, трошоци за месечни надоместоци на членови на органи на управување над висината утврдена со закон, уплати на придонеси за доброволно пензиско осигурување над висината утврдена со закон и сл.).

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Ј Данок на добивка (продолжение)

Даночната основа се намалува за износот на извршените вложувања од добивката од предходната година (реинвестирана добивка). Под реинвестирана добивка се подразбираат извршените инвестициски вложувања од добивката за развојни цели, односно вложувањата заради проширување на дејноста на даночниот обврзник во материјални средства (недвижности, постројки и опрема, освен патнички автомобили, мебел, теписи, бела техника, уметнички дела од ликовната и применета уметност) и нематеријали средства (компјутерски софтвер и патенти).

Данокот на добивка се намалува за извршени донации во спортот, на спортски субјекти корисници на ваучери, издадени од Агенција за млади и спорт, а согласно Законот за спорт.

Даночен период за кој се утврдува данокот на добивка е една календарска година, а обврзник за пресметување и плаќање на данокот е секое правно лице- резидент на Република Северна Македонија кој остварува добивка од вршењето на дејноста во земјата и странство. Стапката на данокот на добивка изнесува 10%.

Заради привремените разлики помеѓу вредностите кои се користат како основа заради оданочување и сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување се пресметува одложен данок. Тековната важечка даночна стапка е користена за утврдување на одложениот данок на добивка.

Во периодот од 1 јануари 2009 година до 31 декември 2013 година, компаниите не требаа да плаќаат данок на добивката пред оданочување, се додека таа не се дистрибуира во форма на дивиденди или друга форма на распределба на добивката. Ако дивидендата, која произлегува од добивката генерирана во периодот 2009-2013 е исплатена, 10% данок ќе се плаќа во моментот на исплата на дивидендата, без оглед на тоа дали е во паричен или непаричен облик. Со оглед на тоа дека данокот произлегува од акумулираната добивка, таквиот данок се признава во капиталот.

К Акционерски капитал

Акционерскиот капитал се состои од обични акции и е целосно уплатен во паричен износ.

Л Законски резерви

Согласно законот за трговски Друштва, Друштвото е обврзано да издвојува законска резерва во износ од 5% од остварената годишна добивка, се додека законските резерви не достигнат износ од 1/10 од основачкиот капитал на Друштвото. На 31 декември 2019 година задолжителната резерва на Друштвото го има достигнато износот од 1/10 основачкиот капитал.

2 Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжение)

2.3 Сметководствени политики (продолжение)

Љ Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наемодавачот се класифицирани како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативен наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наемодавателот) се признаваат во извештајот за сеопфатна добивка на праволиниска основа во текот на периодот на наемот. Наемите со кои се пренесуваат сите ризици и награди на закупопримачот се класифицирани како финансиски наем. Финансиските наеми се признаваат како средство на почетокот на наемот, по пониската од објективната вредност на средството и сегашната вредност на сите идни плаќања за наемот. Изнајмените средства се амортизираат во тек на корисниот век на средствата. Плаќањата за наем се состојат од плаќања на камата и главница.

М Останати резерви

Согласно Законот за данок на добивка, даночната основа може да се намали за износот на инвестициите во материјални и нематеријални средства, пропишани во законот. За да може да се искористи даночното ослободување, Друштвото мора да издвои дел од добивката од предходната година во износ кој се очекува да биде инвестиран во материјални и нематеријални средства во тековната година.

Н Резервирања

Резервирањата се признаваат кога има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервирањата се утврдуваат преку дисконтирање на очекувани идни парични текови користејќи стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни претпоставки за временската вредност на парите и ризиците поврзани со обврската.

3 Управување со ризици

Активностите на Друштвото се изложени на различни видови ризици и заради тоа се потребни анализи, евалуации, прифаќање и раководење на одредено ниво на ризик. Целта на Друштвото е да постигне оптималност помеѓу ризикот и приносот и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти за финансискиот резултат на Друштвото.

Политиките за управување со ризик се дизајнирани на тој начин да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспоставуваат соодветни ризични лимити и контроли.

Друштвото често ги ревидира политиките за управување со кредитен, пазарен, ликвидносен и оперативен ризик.

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Република Македонија.

3 Управување со ризици (продолжение)

Кредитниот ризик претставува веројатност дека издавачот на должничките инструменти и депозитите нема да биде во можност целосно или делумно да ги измири обврските во роковите на достасување.

Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти.

Изборот на инструменти во кои се инвестира се врши во согласност со интерните акти на Друштвото, при што основни критериуми за избор се следните:

-  Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
-  Депозити во банки:
 - ❖ Критериуми за избор на банка: се користат лимитите на изложеност кон поединечни банки, кои се утврдени врз основа на интерен модел за класификација на квалитет на банки, а во функција на управување со кредитниот ризик;
 - ❖ Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

При избор на инструмент, особено се има во предвид валутата на инструментот, за што изборот се врши согласно направената анализа на односот меѓу:

-  каматните стапки на инструментите во денари и евра и
-  валутниот ризик, кој произлегува од оценката на веројатноста за промена во курсот на денарот и кој би резултирал во намалување на главнината на Друштвото под законски минималната главнина изразена во евра.

Кредитниот ризик кај вложувањата во депозити, Друштвото го следи преку постојана анализа на способноста на банките да ги исполнат обврските кон Друштвото кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни.

Менаџментот на Друштвото е на став дека со законските ограничувања и определбата да се чуваат хартиите од вредност на неопределен рок, со можност за нивно оттуѓување кога за тоа ќе се јави потреба може да управува со кредитниот ризик кај хартиите од вредност.

Со оглед на квалитетот на пласираните средства раководството на Друштвото не очекува некоја од договорените страни да не ги исполни обврските.

А Кредитен ризик

На денот на составување на Извештајот за финансиска состојба, концентрацијата на кредитниот ризик е претставена преку долгорочни депозити кои се држат во НЛБ Банка АД Скопје, Охридска Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Битола, Уни Банка АД Скопје, Халкбанк АД Скопје, Силк Роуд Банка АД Скопје, Стопанска Банка АД Скопје, Прокредит Банка АД Скопје, краткорочен депозит во Централна Кооперативна Банка АД, ТТК Банка АД Скопје и Комерцијална Банка АД Скопје, депозити со рок на доспевање до 3 месеци кои се држат во Силк Роуд Банка АД Скопје и Стопанска Банка АД Битола, како и преку државни обврзници.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

3 Управување со ризици (продолжение)

A Кредитен ризик (продолжение)

A.1 Максимална изложеност на кредитен ризик пред давање колатерал или други кредитни зголемувања (продолжение)

	Максимална изложеност	
	2019	2018
Депозити – орочени	273.559	334.208
Парични средства и парични еквиваленти – Депозити со рок на доспевање до 3 месеци	17.317	6.039
Парични средства и парични еквиваленти – тековна сметка во банка	478	1.474
Хартии од вредност		
- Должнички инструменти	291.612	185.627
Останати финансиски средства	12.316	12.027
31 декември	595.282	539.375

Раководството е убедено во неговата способност да води контрола и да одржува минимална изложеност на кредитен ризик на Друштвото која произлегува од портфолиото на депозити и вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба.

Останатите финансиски средства содржат пресметани приходи од управувачка провизија и побарувања за надоместоци од придонеси. Друштвото не гледа кредитен ризик поврзан со овие средства, со оглед на тоа што истите се наплаќаат директно од средствата на фондовите.

A.2 Депозити

Депозитите се дадени подолу:

	31 декември 2019	31 декември 2018
Ниту се достасани ниту оштетени	290.876	340.247
Нето	290.876	340.247

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

3 Управување со ризици (продолжение)

A Кредитен ризик (продолжение)

A.2 Депозити (продолжение)

За целите на следење на кредитниот ризик, Друштвото ги анализира Депозитите врз основа на категоризација на банките која ја врши Народната банка на Република Северна Македонија.

Според категоризацијата, големи банки се банки со вкупна актива над 34,8 милијарди МКД, средни банки се банки со вкупна актива од 8,65 милијарди МКД до 34,8 милијарди МКД и мали банки се банки со вкупна актива помала од 8,65 милијарди МКД.

Друштвото има вложувања во депозити во големи, средни и мали банки како што е прикажано подолу:

	2019	2018
Депозити во големи банки	97.295	103.710
Депозити во средни банки	147.228	215.460
Депозити во мали банки	46.353	21.077
31 декември	290.876	340.247

	31 декември 2019	31 декември 2018
Нето максимална изложеност	290.876	340.247
Без колатерал	290.876	340.247

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

3 Управување со ризици (продолжение)

A Кредитен ризик (продолжение)

A.3 Должнички инструменти

	31 декември 2019	31 декември 2018
Ниту се достасани ниту оштетени	291.612	185.627
Нето	291.612	185.627

На следнава табела е дадена анализа на должничките инструменти според нивниот издавач:

2019	Државни обврзници	Вкупно
Република Македонија	291.612	291.612
Вкупно	291.612	291.612
2018	Државни обврзници	Вкупно
Република Македонија	185.627	185.627
Вкупно	185.627	185.627

3 **Управување со ризици (продолжение)**
A **Кредитен ризик (продолжение)**
A.3 **Должнички инструменти (продолжение)**

Издавачот на должничките инструменти има ББ+ кредитен рејтинг (2018: ББ кредитен рејтинг) за долгорочно задолжување според Fitch рејтинг агенцијата.

Финансиските инструменти, мерени по фер вредност, се прикажани во следните нивоа на хиерархија, врз основа на начинот на одредување на објективната вредноста. Ниво 1 – Државни обврзници кои имаат објективна вредност и активен пазар и Ниво 2 – објективната вредност се одредува врз основа на пазарни претпоставки. Во ниво 1 се класификувани обврзници за денационализација. Во ниво 2 се класификувани континуирани обврзници, кои немаат активен пазар. Од 01.01.2019 година започна котација на овие обврзници на Македонска берза, но интерес за тргување со овие обврзници нема или е незначително. Објективната вредност на овие инструменти е проценета врз основа на параметри како што се каматните стапки и дисконтираните идни парични текови користејќи ги стапките кои се тековно важечки за должнички инструменти под слични услови, кредитниот ризик и периодот на доспевање.

2019	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти			
- Државни обврзници	82.008	209.604	-
Вкупно	82.008	209.604	-
2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Должнички инструменти			
- Државни обврзници	69.039	116.588	-
Вкупно	69.039	116.588	-

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

3 **Управување со ризици (продолжение)**

A **Кредитен ризик (продолжение)**

A.4 **Концентрација на ризикот на финансиските средства со кредитна изложеност**

Географски регион

Следнава табела ја анализира кредитната изложеност по географски региони.

	Држави од ЕУ	Европски држави кои не се членки на ЕУ	Република Македонија	Други земји	Вкупно
Пласмани во банки - депозити	-	-	290.876	-	290.876
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	291.612	-	291.612
Останати финансиски средства	-	-	12.316	-	12.316
Парични средства на тековни сметки	-	-	478	-	478
31 декември 2019	-	-	595.282	-	595.282

	Држави од ЕУ	Европски држави кои не се членки на ЕУ	Република Македонија	Други земји	Вкупно
Пласмани во банки - депозити	-	-	340.247	-	340.247
Хартии од вредност - должнички инструменти	-	-	185.627	-	185.627
Останати финансиски средства	-	-	12.027	-	12.027
Парични средства на тековни сметки	-	-	1.474	-	1.474
31 декември 2018	-	-	539.375	-	539.375

3 Управување со ризици (продолжение)
Б Пазарен ризик (продолжение)

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени, како промена во каматните стапки, промена во цените на капиталот и девизните курсеви ќе влијаат на приходите на Друштвото или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Друштвото ги проценува пазарните ризици и максималните загуби кои можат да се очекуваат, а кои се базираат на претпоставки за различни промени на пазарните услови. Раководството на Друштвото поставува граници за ризикот кој што може да се прифати и којшто редовно се следи.

Б.1 Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакции во странска валута. Изложеноста на валутен ризик, во најголема мера произлегува од вложувањата во финансиски инструменти, поточно должнички хартии од вредност, и се манифестира преку влијание на вредноста на хартиите од вредност, деноминирани во странска валута кои се чуваат во портфолиото расположиви за продажба. Друштвото го следи и управува со валутниот ризик преку месечна анализа на портфолиото на Друштвото.

На 31 декември 2019 година, Друштвото има средства и обврски искажани во ЕУР и тоа:

- државни обврзници во ЕУР во износ од МКД 234.992 илјади (2018: МКД 185.627 илјади) вклучени во позицијата Хартии од вредност.
- аконтации за службени патувања во странство во износ од МКД 23 илјади (2018: 0) вклучени во позицијата Останати финансиски средства.
- обврски спрема добавувачи во износ од МКД 460 илјади (2018: МКД 307 илјади) вклучени во позицијата Останати финансиски обврски.
- обврски спрема поврзани друштва во износ од МКД 90 илјади (2018: 0) вклучени во позицијата Останати финансиски обврски.
- одложени даночни обврски во износ од МКД 2.538 илјади (2018: МКД 1.313 илјади) вклучени во позицијата Одложени даноци.

На 31 декември ако курсот зајакне/ослабне за 5% во однос на ЕУР, а останатите променливи останат исти, капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за околу МКД 11.596 илјади (2018: МКД 9.200 илјади), најмногу како резултат на курсните разлики на државни обврзници.

Б.2 Каматен ризик

Ризикот од промена на каматните стапки е застапен кај активата на Друштвото, поточно кај вложувањата во депозити и долгорочни хартии од вредност, наспроти пасивата каде во досегашното работење нема каматоносни обврски, или истите се незначителни. Друштвото управува со каматниот ризик преку следење на трендовите на каматните стапки, пресметка и следење на просечните каматни стапки, проценка на идните движења на каматните стапки, адекватно структурирање на инвестирањата на слободните парични средства и склучување на договори со фиксни приноси

3 Управување со ризици (продолжение)

Б Пазарен ризик (продолжение)

Б.2 Каматен ризик (продолжение)

На 31 декември 2019 година Друштвото нема каматоносни обврски, додека каматоносната актива се состои од државни обврзници со фиксна каматна стапка, долгорочни и краткорочни депозити со фиксна и променлива каматна стапка.

Просечната каматна стапка на депозитите на 31 декември 2019 изнесува 2,7% (2018: 3,3%).

Депозитите со променлива каматна стапка учествуваат во вкупните депозити со 10,1% (2018: 20,5%).

Во 2019 година имаше промена на каматните стапки кај депозитите со варијабилна каматна стапка во: Стопанска Банка АД Битола и Силк Роуд Банка АД Скопје.

На датумот на известување доколку каматните стапки на депозитите со променлива каматна стапка се помали/поголеми за 0,5%, а останатите променливи останат исти, добивката на Друштвото ќе се намали/зголеми за МКД 146 илјади (2018: МКД 346 илјади).

Анализа на финансиските инструменти според видот на каматна стапка

	Фиксна каматна стапка	Варијабилна каматна стапка	Вкупно
Пласмани во банки – депозити	261.409	29.467	290.876
Хартии од вредност			
- Должнички инструменти	291.612	-	291.612
Вкупно 2019	553.021	29.467	582.488
Пласмани во банки – депозити	270.599	69.648	340.247
Хартии од вредност			
- Должнички инструменти	185.627	-	185.627
Вкупно 2018	456.226	69.648	525.874

З Управување со ризици (продолжение)

Б Пазарен ризик (продолжение)

Б.3 Ценовен Ризик

Друштвото е изложено на ценовен ризик поради промена на објективната вредност на должничките хартии од вредност – државни обврзници класифицирани во портфолиото расположиви за продажба. Ефектот од промената на објективната вредност директно не влијае на резултатот од тековното работење, заради тоа што промените во објективната вредност се евидентираат во останата сеопфатна добивка. За управување со ризикот од промена на цената на инвестициите во должнички инструменти, Друштвото го диверзифицира своето портфолио.

Ако цените на должничките хартии од вредност, за кои постои активен пазар (обврзници за денационализација), се зголемат/намалат за 0,5% на 31 декември 2019 година, а сите други варијабли останат исти капиталот на Друштвото ќе се зголеми/намали за МКД 405 илјади (2018: МКД 341 илјади).

В Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик претставува веројатност од случување на негативни настани кои ќе доведат до неможност Друштвото да ги исполнува достасаните обврски.

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво и известува за месечната и кварталната ликвидносна позиција. Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото.

Во досегашното работење Друштвото било во можност да ги подмири сите доспеани обврски. Сите финансиски обврски на Друштвото доспеваат во рок од една година по 31 декември 2019.

Табелата подолу претставува анализа на обврските на Друштвото, по групи според остатокот на периодот сметан од датумот на Извештајот за финансиската состојба до датумот на доспевање.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

З Управување со ризици (продолжение)

В Ликвидносен ризик (продолжение)

2019	Доспевање до 1 месец	Доспевање од 1 до 3 месеци	Доспевање од 3 месеци до 1 година	Доспевање од 1 до 5 години	Доспевање над 5 години	Вкупно
Останати финансиски обврски	7.829	1.394	6.539	-	-	15.757
Вкупни обврски (договорен датум на доспевање)	7.829	1.394	6.539	-	-	15.757

2018	Доспевање до 1 месец	Доспевање од 1 до 3 месеци	Доспевање од 3 месеци до 1 година	Доспевање од 1 до 5 години	Доспевање над 5 години	Вкупно
Останати финансиски обврски	5.889	3.260	3.709	-	-	12.858
Вкупни обврски (договорен датум на доспевање)	5.889	3.260	3.709	-	-	12.858

З Управување со ризици (продолжение)

Г Оперативен ризик

Оперативниот ризик е специфичен вид на ризик кој што настанува заради недостатоци или грешки при делувањето на внатрешните процеси, системи, луѓе или заради надворешни настани. Дефиницијата го вклучува и правниот ризик, а не го вклучува стратешкиот ризик и ризикот од губење на угледот (репутација).

Управувањето со оперативниот ризик е регулирано со Политиката за управување со ризици и со Методологијата за управување со оперативните ризици, каде е пропишана постапката за идентификација, оценка, следење и совладување на оперативните ризици, како и евиденција и известување за штетни настани од кои произлегуваат оперативни ризици во работењето на Друштвото.

Процесот на управување со оперативните ризици се подобрува во континуитет, се спроведува Методологијата за управување со оперативни ризици во работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и и се следи спроведувањето на предложените мерки за митигација на идентификуваните оперативни ризици. Друштвото врши доследна примена на Политиката за управување на ризиците во работењето, Методологијата и спроведува активности за зголемување на нивото на едуцираност на вработените за идентификување, известување, следење и справување со оперативните ризици во работењето.

Д Управување со капитал

Политиката на Друштвото е да одржува стабилност на капиталната база со цел да се задоволат законските барања, да се задржи довербата на пазарот и да се одржи идниот развој на бизнисот.

Според законските барања, капиталот на Друштвото треба да изнесува најмалку ЕУР 6,8 милиони, кога средствата на двата фонда со кои управува имаат вредност од ЕУР 500 милиони до ЕУР 600 милиони. На 31.12.2019 година, вредноста на двата фонда изнесува ЕУР 594 милиони, а капиталот на Друштвото, во износ од ЕУР 9,4 милиони е повисок од законски минималниот кој изнесува ЕУР 6,8 милиони, за ЕУР 2,6 милиони.

4 Проценки при примена на сметководствените политики

Друштвото врши проценки и претпоставки кои влијаат на презентираните износи на средствата и обврските. Друштвото врши резервирања на трошоци кои се однесуваат на тековната година, кои земајќи ги во предвид искуството од минатото, очекувањата за идните настани и влијанието на други фактори, се верува дека се разумни.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

5	Приходи од камати на вложувања во депозити	2019	2018
	Приходи од камати на долгорочни депозити	8.036	7.317
	Приходи од камати на краткорочни депозити	1.022	630
	Приходи од камати на депозити по видување и депозити со оригинален рок на доспевање до 3 месеци	245	849
		9.303	8.796
6	Приходи од камати од вложувања во хартии од вредност	2019	2018
	Приходи од камати на хартии од вредност расположиви за продажба	7.466	8.132
	Приходи од камати на хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	-	-
		7.466	8.132
7	Останати приходи	2019	2018
	Приходи од укинати резервации	257	-
	Приходи од курсни разлики	1.003	783
	Приходи од трансфер на членови	9	98
	Приходи од отпис на обврски	158	-
	Останати приходи (приходи од минати години)	1.230	1.027
		2.657	1.908
8	Материјални трошоци	2019	2018
	Наемнини	6.175	6.031
	Транспортни трошоци	2.631	2.451
	Одржување и заштита	5.549	4.305
	Потрошена енергија	912	866
	Потрошени сировини и материјали	214	291
	Отпис на ситен инвентар	104	60
	Останати услуги	545	616
		16.130	14.620

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

9 Трошоци за вработени

	2019	2018
Нето плати	27.567	29.633
Трошоци за даноци на плати	3.427	3.201
Придонеси за задолжително социјално осигурување	11.057	11.231
Придонеси за доброволно пензиско осигурување	1.819	1.189
Други надоместоци на вработените	6.693	2.784
Резервирања за користи на вработени	223	418
Трошоци за службени патувања	1.383	1.301
	52.169	49.757
Број на вработени на последниот ден од периодот	33	33

10 Останати нематеријални расходи

	2019	2018
Ревизорски и консултантски услуги	4.062	3.766
Донација	3.693	139
Репрезентација	975	694
Банкарски услуги	196	184
Даноци и членарини	43	52
Курсни разлики	1.099	798
Надоместоци на членови на Надзорен одбор	393	238
Трошоци за камати	80	72
Надомест за лиценци	914	-
Останати расходи	545	567
	12.000	6.510

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

11 Данок на добивка

	2019	2018
Данок на добивка	6.852	10.344
	6.852	10.344

	2019	2018
Бруто добивка	89.557	101.820
Пресметан данок по стапка од 10%	8.956	10.182
Зголемен за :		
- Непризнати расходи за даночни цели	1.390	394
Намален за :		
- Извршени вложувања од добивката	(112)	(232)
- Донации во спортот	(3.382)	-
Данок на добивка	6.852	10.344

12 Парични средства и парични еквиваленти

	2019	2018
Депозити со оригинален рок на достасување до 3 месеци	17.317	6.038
Трансакциска сметка	478	1.474
Парични средства во благајна	14	15
	17.809	7.527

13 Депозити

	2019	2018
Орочени депозити во домашни банки	273.559	334.208
- Тековни	76.649	162.419
- Нетековни	196.910	171.789

Краткорочните депозити се пласирани во:

- Централна Кооперативна Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1,8%.
- Комерцијална банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1%.
- ТТК Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 1 година и каматна стапка од 1%.

Долгорочните депозити се пласирани во:

- Охридска Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години (2018: 3 години) и каматна стапка од 3,20% (2018: 3,35% и 3,20%).
- Стопанска Банка АД Битола со оригинален рок на доспевање од 3 години (2018: 3 години) и каматна стапка од 3,60% (2018: 4,10% и 4,30%).
- Уни Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 и 5 години (2018: 3 и 5 години) и каматна стапка од 3,25% и 4% (2018: 3,25% и 4%).
- НЛБ Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 5 години (2018: 5 години) и каматна стапка од 2,75% (2018:2,75%).
- Халкбанк АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 2 и 3 години (2018: 2 и 3 години) и каматна стапка од 3% (2018: 3,1%,3,3% и 3%).
- Силк Роуд Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години (2018:3 години) и каматна стапка од 2,8% (2017:3%).
- Прокредит Банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,6%.(2018: нема).
- Стопанска Банка АД Скопје со оригинален рок од 3 години (2018:3 години) и каматна стапка од 2,20%, 2,30% и 3% (2018:3%).

Износот на долгорочни депозити вклучува недоспеана камата од МКД 2.182 илјади (2018: МКД 1.891 илјади).

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

14	Хартии од вредност	2019	2018
	Расположливи за продажба:		
	Државни обврзници	291.612	185.627
		291.612	185.627

*** Движење на хартии од вредност**

	2019	2018
Почетна состојба	185.627	232.003
Курсни разлики	(185)	14
Камата додадена на главница	1.249	(791)
Купувања	103.905	7.067
Амортизација на дисконт	724	-
Доспевања	(12.516)	(61.076)
Промена во фер вредност	12.808	8.410
	291.612	185.627

Државните обврзници вклучуваат:

-  Обврзници за денационализација (09) во износ од МКД 318 илјади (2018: МКД 636 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2011 до 1 јуни 2020.
-  Обврзници за денационализација (10) во износ од МКД 2.609 илјади (2018: МКД 3.850 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2012 до 1 јуни 2021.
-  Обврзници за денационализација (13) во износ од МКД 5.105 илјади (2018: МКД 6.034 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2015 до 1 јуни 2024.
-  Обврзници за денационализација (14) во износ од МКД 25.054 илјади (2018: МКД 28.820 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2016 до 1 јуни 2025.
-  Обврзници за денационализација (15) во износ од МКД 20.208 илјади (2018: МКД 22.472 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2017 до 1 јуни 2026.
-  Обврзници за денационализација (16) во износ од МКД 5.750 илјади (2018: МКД 6.404 илјади) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2018 до 1 јуни 2027.
-  Обврзници за денационализација (18) во износ од МКД 22.026 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 2% годишно. Главницата доспева во 10 еднакви годишни рати почнувајќи од 1 јуни 2020 до 1 јуни 2029.

14 Хартии од вредност (продолжува)

- S Континуирана ДО2014/08-0319дк во износ од МКД 0 (2018: МКД 2.033 илјади), со каматна стапка од 4,6% годишно. Главницата доспева во март 2019.
- S Континуирана ДО2014/18-0824дк во износ од МКД 2.376 илјади (2018: МКД 2.341 илјади), со каматна стапка од 5% годишно. Главницата доспева во август 2024.
- S Континуирана ДО2015/18-0525дк во износ од МКД 16.423 илјади (2018: МКД 15.801 илјади), со каматна стапка од 3,5% годишно. Главницата доспева во мај 2025.
- S Континуирана ДО2015/35-0825дк во износ од МКД 2.254 илјади (2018: МКД 2.183 илјади), со каматна стапка од 3,5% годишно. Главницата доспева во август 2025.
- S Континуирана ДО2016/03-0131дк во износ од МКД 50.671 илјади (2018: МКД 46.024 илјади), со каматна стапка од 4,3% годишно. Главницата доспева во јануари 2031.
- S Континуирана ДО2016/23-1031дк во износ од МКД 6.194 илјади (2018: МКД 5.755 илјади), со каматна стапка од 4,3% годишно. Главницата доспева во октомври 2031.
- S Континуирана ДО2017/05-0132дк во износ од МКД 1.820 илјади (2018: МКД 1.641) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јануари 2032.
- S Континуирана ДО2017/08-0332дк во износ од МКД 4.837 илјади (2018: МКД 4.376) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во март 2032.
- S Континуирана ДО2017/14-0532дк во износ од МКД 2.298 илјади (2018: МКД 2.083) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во мај 2032.
- S Континуирана ДО2017/20-0732дк во износ од МКД 15.534 илјади (2018: МКД 14.167) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јули 2032.
- S Континуирана ДО2017/19-0732дк во износ од МКД 11.964 илјади (2018: МКД 10.876) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во јули 2032.
- S Континуирана ДО2017/27-0932дк во износ од МКД 4.752 илјади (2018: МКД 4.345) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во септември 2032.
- S Континуирана ДО2017/32-1032дк во износ од МКД 2.370 илјади (2018: МКД 2.177) со каматна стапка од 3,8% годишно. Главницата доспева во октомври 2032.
- S Континуирана ДО2019/11-0834дк во износ од МКД 1.274 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 2,55% годишно. Главницата доспева во август 2034.
- S Континуирана ДО2019/12-0934 во износ од МКД 26.655 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 3,10% годишно. Главницата доспева во септември 2034.
- S Континуирана ДО2019/15-1134 во износ од МКД 29.608 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 3% годишно. Главницата доспева во ноември 2034.
- S Континуирана ДО2019/16-1234дк во износ од МКД 3.608 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 2,45% годишно. Главницата доспева во декември 2034.
- S Континуирана ДО2019/02-0149дк во износ од МКД 23.044 илјади (2018: МКД 0) со каматна стапка од 4,3% годишно. Главницата доспева во јануари 2049.

14 Хартии од вредност (продолжува)

Во износот на обврзниците е вклучена и камата од МКД 4.858 илјади (2018: МКД 3.609 илјади).

Објективната вредност на континуираните обврзници, за кои нема активен пазар, е проценета врз основа на параметри како што се каматните стапки и дисконтираните идни парични текови, користејќи ги стапките кои се тековно важечки за должнички инструменти под слични услови, кредитниот ризик и периодот на доспевање. Проценетата објективна вредност на континуираните обврзници е повисока, споредено со нивната амортизирана набавна вредност, за МКД 12.502 илјади.

15 Останати финансиски средства

	2019	2018
Однапред пресметани приходи (управувачка провизија)	11.586	11.338
Побарување за надоместок од придонеси	730	689
Останати побарувања	-	-
	12.316	12.027

16 Останати средства

	2019	2018
Однапред платени трошоци	1.076	559
Останати средства	143	122
	1.219	681

17 Материјални вложувања

Набавната вредност на материјалните вложувања, соодветната амортизација и сегашната вредност на 31 декември 2019 година е прикажана подолу:

	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба на				
01.01.2019	3.255	8.290	3.625	15.170
Нови набавки	-	296	53	349
Расходување	-	(632)	(19)	(651)
Состојба на				
31.12.2019	3.255	7.954	3.659	14.868
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Исправка на				
вредност				
Состојба на				
01.01.2019	3.255	5.619	3.519	12.393
Амортизација за	-	837	52	889
годината	-	(632)	(19)	(651)
Расходување	-	(632)	(19)	(651)
Состојба на				
31.12.2019	3.255	5.824	3.552	12.631
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Сметководствена				
вредност				
Состојба на				
01.01.2019	-	2.671	106	2.777
Состојба на				
31.12.2019	-	2.130	107	2.237

17 Материјални вложувања (продолжува)

	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Набавна вредност				
Состојба на 01.01.2018	3.255	6.219	3.665	13.139
Нови набавки	-	2.071	49	2.120
Расходување	-	-	(89)	(89)
Состојба на 31.12.2018	3.255	8.290	3.625	15.170
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Исправка на вредност				
Состојба на 01.01.2018	3.191	5.134	3.554	11.879
Амортизација за годината	64	485	54	603
Расходување	-	-	(89)	(89)
Состојба на 31.12.2018	3.255	5.619	3.519	12.393
	Моторни возила	Компјутери	Мебел и останата опрема	Вкупно
Сметководствена вредност				
Состојба на 01.01.2018	64	1.085	111	1.260
Состојба на 31.12.2018	-	2.671	106	2.777

На 31.12.2019 година Друштвото нема дадено материјални средства како залог.

На 31.12.2019 година бруто сметководствената вредност на целосно амортизирани материјални средства, кои сè уште имаат употребна вредност изнесува МКД 11.253 илјади.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи

на и за годината што завршува на 31 декември 2019

18 Нематеријални вложувања

	<u>Софтвер и лиценци</u>
Набавна вредност	
Состојба на 01.01.2019	17.524
Нови набавки	1.513
Расходување	-
Состојба на 31.12.2019	19.037
Амортизација	
Состојба на 01.01.2019	15.604
Амортизација за годината	898
Расходување	-
Состојба на 31.12.2019	16.502
Сегашна вредност	
На 1 Јануари 2019	1.920
На 31 Декември 2019	2.534
	<u>Софтвер и лиценци</u>
Набавна вредност	
Состојба на 01.01.2018	18.016
Нови набавки	386
Расходување	(878)
Состојба на 31.12.2018	17.524
Амортизација	
Состојба на 01.01.2018	15.326
Амортизација за годината	1.156
Расходување	(878)
Состојба на 31.12.2018	15.604
Сегашна вредност	
На 1 Јануари 2018	2.690
На 31 Декември 2018	1.920

На 31.12.2019 година бруто сметководствената вредност на целосно амортизирани нематеријални средства, кои сè уште имаат употребна вредност изнесува МКД 14.577 илјади.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

19 Останати финансиски обврски

	2019	2018
Обврски спрема добавувачи	2.105	1.447
Пресметани трошоци	13.594	11.355
Останати обврски	58	56
	15.757	12.858
Тековни	15.757	12.858
Нетековни	-	-

20 Обврски за користи на вработените

	2019	2018
Обврски за резервирања за користи на вработени	1.919	1.629
	1.919	1.629

Друштвото прави Резервирања за користи за вработените: јубилејни награди и отпремнина за пензионирање. Износот на резервирањата за јубилејни награди и отпремнина за пензионирање се утврдува земајќи ги предвид следните претпоставки:

-  Дисконтен фактор од 1,7% (за период од 1 до 9 години) и 3,1% (за период од 10+ години) (2018: 2% и 3,4%).
-  Број на вработени подобни за правото на користи и
-  Идните зголемувања на платите имајќи го во предвид општиот индекс на зголемување на плати, промоциите и зголемувањата на платите како резултат на зголемување на минатиот труд. Користена е стапка за долгорочен раст на плати од 3,02% (2018: 3,11%).

2019	Отпремнина за пензионирање	Јубилејни награди	Вкупно
Состојба на 1 Јануари	281	1.348	1.629
Нови резервации	43	180	223
Искористени резервации	-	(67)	(67)
Зголемување во дисконтираниот износ	10	35	45
Трансфер во останата сеопфатна добивка	345	-	345
Трансфер во приходи (Извештај за сеопфатна добивка)		(256)	(256)
	679	1.240	1.919
Тековни	-	-	-
Нетековни	679	1.240	1.919

20 Обврски за користи на вработените (продолжува)

2018	Отпремнина за пензионирање	Јубилејни награди	Вкупно
Состојба на 1 Јануари	418	1.075	1.493
Нови резервации	44	374	209
Искористени резервации	-	(133)	(133)
Зголемување во дисконтираниот износ	10	32	42
Трансфер во останата сеопфатна добивка	(191)	-	18
	281	1.348	1.629
Тековни	-	-	-
Нетековни	281	1.348	1.629

21 Останати обврски

	2019	2018
Обврски спрема вработени	3.485	3.786
	3.485	3.786

22 Одложени даноци

Одложен данок се пресметува заради привремените разлики помеѓу вредностите кои се користат како основа заради оданочување и сметководствените вредности на средствата и обврските заради финансиско известување. Тековната важечка даночна стапка е користена за утврдување на одложениот данок на добивка.

	Средства		Обврски	
	2019	2018	2019	2018
Хартии од вредност-расположливи за продажба	-	-	(2.594)	(1.313)
	-	-	(2.594)	(1.313)
Тековни	-	-	(2.594)	(1.313)

Движење на одложените даночни обврски:

	На 1 јануари 2019	Признаен во БУ	Признаен во останата сеопфатна добивка	На 31 декември 2019
Хартии од вредност-расположливи за продажба	1.313	-	1.281	2.594
Одложени даночни обврски	1.313	-	1.281	2.594

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

23 Основна главнина

На 31 декември 2019 година, основната главнина на Друштвото се состои од 21.200 акции (31 декември 2018 година: 21.200 обични акции). Номиналната вредност по акција изнесува 100 ЕУР искажана во денарска противвредност по среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на издавањето на акциите.

Акциите носат право на глас во Собранието на Друштвото, право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на Друштвото. Секоја акција на имателот му носи право на еден глас на собранието на акционери.

Акционер	Број на акции	Вредноста на акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Позаваровалница Сава ДД	21.200	100	2.120.000	100%
ВКУПНО	21.200		2.120.000	

Вкупната вредност на основната главнина изразена во МКД, по среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на издавањето на акциите изнесува МКД 130.001 илјади.

24 Акумулирана добивка

	2019	2018
Акумулирана добивка- ограничена за распределба	243.075	255.322
Акумулирана добивка- слободна за распределба	161.962	104.911
	405.037	360.233

Согласно законските барања, капиталот на Друштвото треба да изнесува најмалку ЕУР 6,8 милиони (МКД 418 милиони), кога средствата на двата фонда со кои управува Друштвото ќе имаат вредност помеѓу ЕУР 500 милиони и ЕУР 600 милиони. Акумулираната добивка, како дел од капиталот има значајно влијание во достигнувањето на овој износ. Друштвото е должно во секое време да го одржува овој износ на главнина, па според тоа акумулираната добивка не може целосно да се распредели на акционерите.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти на Друштвото согласно член 3, став 5 од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и член 4, став 12 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување се: Сава Ре дд Љубљана, Сава осигурување а.д Скопје, Сава стејшн Скопје, Сава осигурување Подгорица, Сава неживотно осигурување АДО Белград, Сава осигурување д.д Подружница Хрватска, како и членовите на клучниот менаџерски персонал. До 14.03.2018 година, кога Друштвото беше членка на НЛБ Групаацијата, поврзана страна на Друштвото беше НЛБ Банка АД Скопје. Состојбата на вкупните вложувања и вкупниот обем на остварени трансакции со поврзаните субјекти изнесуваат:

Сава осигурување АД Скопје

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Осигурување на материјални средства -опрема	16	10
Доброволно здравствено осигурување	435	128
Премии за осигурување на менаџери	158	133
Други премии за осигурување	26	20
	635	291

	2019	2018
Побарувања и обврски		
Обврски за извршени услуги	357	393

Сава Осигурување Подгорица

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Префактурирање на т-ци за службено патување	-	22

Сава Стејшн Скопје

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Услуги за регистрација	4	2

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

Заваровалница Сава ДД

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Наем на ИТ инфраструктура	90	-

Сава неживотно осигурување АДО Белград

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Префактурирање на трошоци за службено патување	65	-

Побарувања и обврски

	2019	2018
Обврски за извршени услуги	23	-

Сава осигурување д д Подружница Хрватска

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>		
Префактурирање на трошоци за службено патување	67	-

Побарувања и обврски

	2019	2018
Обврски за извршени услуги	67	-

НЛБ Банка АД Скопје

	2019	2018
<i>Извештај за сеопфатна добивка</i>	-	
Приходи од камата	-	101
Банкарски услуги – надомести и провизии	-	31
Наемнини	-	1.443
Материјални трошоци	-	92

Трансакциите со НЛБ Банка се прикажани за период од 01.01-14.03.2018 година.

Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Белешки кон финансиските извештаи
на и за годината што завршува на 31 декември 2019

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надоместоци на клучниот менаџерски персонал на Друштвото вклучени во Трошоци за вработените (белешка 9) се како што следува:

	2019	2018
Краткорочни користи за клучниот менаџерски персонал	17.213	21.022
Долгорочни користи за клучниот менаџерски персонал	21	70

Во рамки на вкупните надоместоци на клучниот менаџерски персонал во 2018 година беа вклучени и надоместоците на средниот менаџмент (Директори на сектори). Со новата организација и систематизација на работни места во Друштвото, во 2019 година во вкупните надоместоци на клучниот менаџерски персонал се вклучени надоместоците на членовите на Управниот одбор.

Вкупните надоместоци на членовите на Надзорниот Одбор, кои не се вработени во Друштвото, вклучени во Останати нематеријални расходи (белешка 10) се како што следува:

	2019	2018
Надоместоци за членови на НО (надворешни лица)	393	238

26 Обврски по основ на оперативен наем

Обврските по основ на оперативен наем произлегуваат од договорите за оперативен наем со НЛБ Банка АД Скопје.

	2019	2018
До една година	3.360	3.366
Од една година до пет години	-	-
Над пет години	-	-
Вкупно	3.360	3.366

27 Неизвесни обврски

Во тек се две судски постапки против Друштвото, за утврдување на ништовност на договори за членство во задолжителен пензиски фонд. Во случај на судска пресуда во корист на тужителите, средствата на тужителите ќе се пренесат од задолжителниот пензиски фонд во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Р.Македонија, а Друштвото ќе ги сноси само судските трошоци за постапка. Во месец јануари 2019 година тужителите доставија Изјави за престанување на членство во задолжителниот пензиски фонд, по што престана нивното членство. Судот треба да одлучи кој ќе ги сноси трошоците, со оглед на тоа да ниту една страна не успеала во спорот (настанале законски измени по кои споровите станаа беспредметни). За една од постапките е донесена пресуда по која Друштвото се жалеше и очекува конечна пресуда од апелација.

29 Настани по датумот на известување

Измена на даночна регулатива

Во Сл. Весник на Р. Македонија бр. 275/2019 од 27.12.2019, со примена од 01.01.2020 година објавена е Измена на Законот за данок на личен доход. Со измените, се става во мирување прогресивниот данок во следните 3 години, така што од 01.01.2020 до крајот на 2022 година, доходот ќе се оданочува со единствена стапка од 10% и со тоа престанува да важи стапката од 18% на доход над 90.001 денари, со што целокупниот доход од работа се оданочува со стапка од 10%. Во мирување е и примената на стапката од 15% за оданочување на доходот од права на индустриска сопственост, закуп и подзакуп, капитал, осигурување и друг доход, со тоа што единствена стапка за оданочување изнесува 10%.

Во Сл. Весник на Р. Македонија бр. 241/2018 од 27.12.2018, е објавена измена на Законот за придонеси од задолжитено социјално осигурување, со примена од 01.01.2020 година, која пропишува зголемување на придонесите за пензиско и здравствено осигурување за 0,5 п.п во 2020 година, во однос на оние кои се применуваа во 2019 година.

A vertical bar with a blue gradient, transitioning from a darker blue at the top to a lighter blue at the bottom, positioned on the right side of the page.

Годишен извештај за работењето



Годишен извештај за работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје

2019



Содржина

1. Профил на Друштвото	4
2. Основни податоци	8
3. Позначајни настани во 2019.....	9
Основни информации поврзани со објавените резултати од управувањето со пензиските фондови	13
Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд.....	13
Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус.....	14
4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели.....	15
4.1. Мисија, визија, вредности	15
4.2. Реализирани цели во 2019 година	15
4.3. Стратешки насоки	16
5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура	16
5.1. Корпоративно управување	16
5.2. Фидуцијарна должност	20
5.3. Кодекс за добро корпоративно управување.....	21
5.4. Внатрешна ревизија	21
6. Организациона поставеност	22
7. Деловна етика	23
7.1. Етички кодекс.....	23
7.2. Усогласеност со прописи.....	23
7.3. Спечување перење пари	23
8. Деловни политики	24
8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото.....	24
8.2. Политика на дивиденди.....	24
8.3. Управување со капитал	25
8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина.....	25
8.5. Големи зделки	25
9. Пазарите на капитал во 2019 година	25
10. Членство	30
10.1. Членство во задолжителниот фонд.....	30
10.2. Членство во доброволниот фонд	30
10.3. Деловно окружување	31
11. Агентска мрежа	32
11.1. Обука на агентите.....	32
11.2. Продажни места	Error! Bookmark not defined.

12.	Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд	33
12.1.	Остварени приливи на средства во фондот.....	33
12.2.	Резултати од работењето на фондот.....	33
12.3.	Структура на инвестиции во 2019 година	34
12.4.	Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2019	34
12.5.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица	35
13.	Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд.....	36
13.1.	Остварени приливи на средства во фондот.....	36
13.2.	Резултати од работењето на фондот.....	36
13.3.	Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд.....	37
13.4.	Промени во структурата на инвестициското портфолио.....	37
13.5.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица	38
14.	Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2019 година.....	39
14.1.	Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива.....	39
14.2.	Општествено одговорни маркетинг активности и активности за одржлив развој	40
14.3.	Едукативни маркетинг активности	41
14.4.	Бренд промотивни активности	42
15.	Управување со ризиците на Друштвото	44
15.1.	Оперативен ризик	44
15.2.	Пазарни ризици.....	44
15.3.	Кредитни ризици.....	44
15.4.	Ликвидносен ризик.....	44
16.	Управување со ризици на Фондовите	45
17.	Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем	46
18.	Управување со човечки ресурси	47
18.1.	Структура на вработени	47
18.2.	Клучни активности во управувањето со кадри.....	48
18.3.	Развој и обука на вработените.....	49

1. Профил на Друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје (во понатамошниот текст: Друштвото) е првото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови во Република Северна Македонија. Основано во 2005 година како Друштво за управување со задолжителен пензиски фонд, а од 2009 година ја проширува дејноста и добива дозвола за управување со првиот доброволен пензиски фонд.

Друштвото управува со задолжителен пензиски фонд „Сава пензиски фонд“ и доброволен пензиски фонд „Сава пензија плус“.

Друштвото е во целосна сопственост на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана (скратен назив: Сава Ре) и членка на Сава Осигурителната Групација од 14.03.2018. Во периодот од основањето до преземањето на сопственоста од страна на Сава Ре, Друштвото беше во сопственост на НЛБ Банка АД Скопје (49%) и НЛБ дд Љубљана (51%) и беше членка на НЛБ Групацијата.

Од основањето до денес Друштвото остварува континуиран раст и унапредување во сите сегменти во работењето што се должи на воспоставената корпоративна култура, создавањето сопствена традиција, ангажирањето на професионалниот кадар и современата информатичка технологија.

Поаѓајќи од својата примарна дејност, Друштвото посветува особено внимание на непосредната презентација на понудата на своите продукти, задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и континуираното проширување и унапредување на услугите што ги нуди на своите членови. Инвестирањето на средствата на пензиските фондови, претставува примарна одговорност на добро организиран и високостручен тим. Друштвото е долгорочно определено во процесот на управувањето со средствата на пензиските фондови да обезбеди приноси од инвестирањето што ќе ги зголемат заштедите за посигурна и постабилна иднина на членовите.

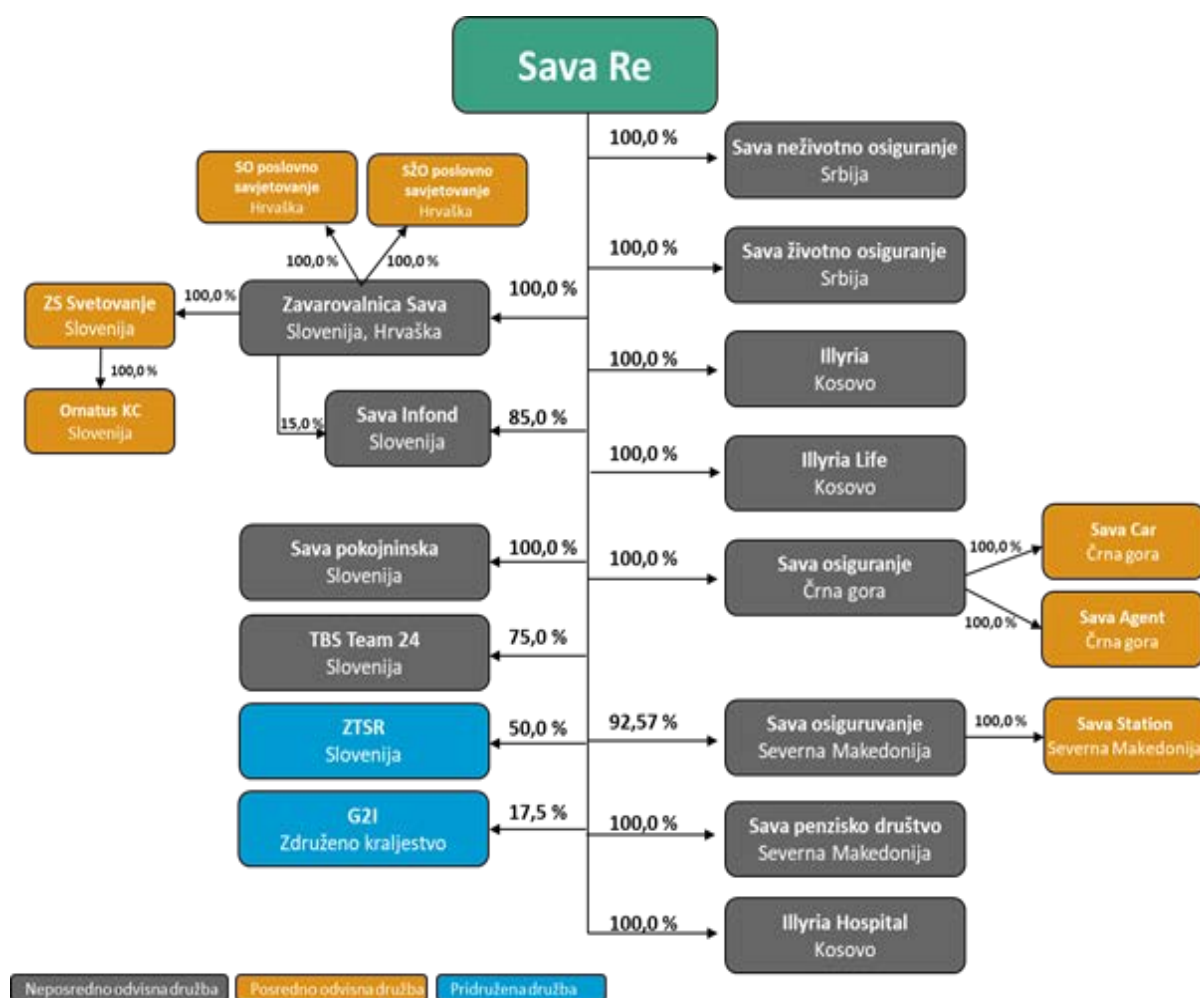
Потврда за успешното работење на Друштвото се стекнатите меѓународни и национални награди:

-  Национално признание за општествено одговорни практики – плакета за 2012 година, доделено од Координативното тело за општествена одговорност на претпријатијата, заедно со Министерство за економија. Друштвото е наградено во категоријата Етичко управување, за проектот Добро корпоративно управување.
-  Наградата „Најдобар пензиски фонд во Централна и Источна Европа за 2014 година“, доделена од страна на угледниот финансиски магазин „IPE – INVESTMENTS&PENSIONS EUROPE“.
-  Наградата „Best Sovereign Reserve Fund in Europe for 2015“, доделена од страна на угледниот финансиски магазин „IPE – INVESTMENTS&PENSIONS EUROPE“.
-  Во 2017 година, Друштвото влезе во потесен круг во две категории, за награди кои ги доделува „IPE – INVESTMENTS&PENSIONS EUROPE“ и тоа: категоријата за награда „Централна и Источна Европа“ и категоријата за награда „Систем на дефинирани придонеси и хибридни стратегии“ (DC & Hibrid Strategies).

Членство во Сава Осигурителна Групација

Друштвото е членка на Сава Осигурителна Групација, која е интернационална осигурителна групација присутна во повеќе од 100 осигурителни и реосигурителни пазари во светот. Клучните предности на матичната компанија Сава Ре, со седиште во Словенија, се повеќе од 40 годишно искуство, меѓународен углед, успешност и стабилност во работењето. Сава Ре дава услуги на реосигурување на повеќе од 200 партнери во цел свет. Во сопственост на Сава Ре се повеќе осигурителни компании, компании за управување со пензиски и инвестициски фондови, како и сервисно/услужни компании, кои заедно ја прават една од најголемите осигурителни групации, на територијата на Југоисточна Европа.

Состав на Сава Осигурителна Групација на 31.12.2019



Обраќање на Претседателот на Управен одбор

Почитувани,

Изминатата 2019-та беше динамична година исполнета со повеќе значајни настани кои имаа влијание на работењето на Друштвото, управувањето со фондовите, како и на целиот пензиски систем.

Почетокот на годината беше одбележан со стапување на сила на измените на регулативата за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и измените на регулативата за даноци и социјални придонеси. Значајни промени имаше и во деловното окружување со појавата на ново друштво за управување со пензиски фондови.

Друштвото адекватно се прилагоди на сите овие промени и предизвици и со задоволство можам да истакнам дека имавме уште една успешна деловна година.

Во 2019 година, Друштвото оствари нето добивка од своето работење во износ од 82,7 милиони денари или 1,3 милиони евра, а годината ја заврши со капитал од 9,4 милиони евра. Вкупните средства на крајот на 2019 година изнесуваат 9,8 милиони евра и бележат раст од 12%.

Двата пензиски фонда со кои управуваме и оваа година забележаа раст и позитивни резултати.

Задолжителниот пензиски фонд, Сава пензиски фонд на крајот од 2019 година има 239.993 члена, а нето средствата на фондот изнесуваат 35,51 милијарда денари, односно 577,57 милиони евра. И покрај негативниот ефект од трансферот на акумулирани средства на deregистрираните членови во Фондот на ПИОСМ, нето средствата на задолжителниот фонд се околу планираното ниво, а во споредба со 2018 година, се повисоки за 17,6%. Ваквиот пораст е резултат на новите приливи од придонеси и ефектите од вреднувањето на инвестираните средства.

Сава пензија плус, првиот доброволен пензиски фонд во Државата, наполни 10 години од почетокот на функционирањето. На крајот од 2019 година има 10.585 членови, а нето средства на фондот изнесуваат 998,78 милиони денари, односно 16,24 милиони евра. Интензивниот пораст од 32,24% во споредба со 2018 година, се должи на новите уплати и во голем дел на високиот принос од вреднувањето на инвестираните средства.

Остварените високи приноси од инвестирањето на средствата на пензиските фондови, во годината што измина, се должат на високиот раст на странските пазари на капитал, како и растот на домашниот пазар. Годишната беше одбележана со ниска волатилност на странските пазари и со намалување на тензиите помеѓу САД и Кина, со постигнувањето консензус во врска со првата фаза на трговскиот договор.

На домашен план, пазарот на капитал позитивно реагираше на економските состојби и движења, подобрената политичката клима и очекувањата за позабрзана евро – атлантска интеграција на земјата. МБИ10 забележа раст од 34%, со надолни осцилации во месеците кога не се остварија очекувањата за добивање датум за отпочнување преговори со ЕУ.

Позитивните движења на пазарите предизвикаа нагорно поместување на седумгодишниот принос и приносот од почетокот на функционирањето на пензиските фондови.

Едукацијата на населението за значењето на пензискиот систем, во целина и посебно за карактеристиките на капитално финансираните пензиски фондови и во годината што измина

беше предизвик за нас и сите институции во системот. Напредокот во покачувањето на нивото на знаења од областа на финансиите и посебно пензискиот систем е долг и бавен процес. Не секогаш сме задоволни од постигнатите ефекти од едукативните кампањи, но сме многу свесни за потребата од промени, експериментирање, истражување и прилагодување на пристапот до различните групи.

Оваа година бевме учесници и активно ги поддржавме настаните „Глобална недела на парите“, „Деновите на финансиска писменост“ и „Денот на пензиска свесност“, а заедно со регулаторот и другите пензиски друштва организиравме едукативна кампања за пошироката јавност.

Како компанија што се грижи за заедницата во која работи, спроведовме и голем број на општествено одговорни активности и активности за одржлив развој. Свесни за негативните промени во животната средина, ќе продолжиме да поддржуваме одржливи проекти и активности, ориентирани кон подобрување на животната средина.

Согласно стратешките насоки на Сава Осигурителната Групација и во наредниот период остануваме посветени на концептот „клиентот/членот во фокус“, првенствено насочени кон остварување на адекватни приноси од инвестирањето, што ќе ја заштитат и зголемат вредноста на пензиските заштеди. Дигитализацијата и технолошката модернизација на процесите и услугите ќе биде насочена кон зголемена ефикасност во работењето, брза и едноставна достапност до нашите членови, алтернативни канали на комуникација, информирање и едукација. Нашиот тим и широко распространетата мрежа на агенти на целата територија на Државата и натаму ќе ги јакнат капацитетите и вештините и ќе бидат тука да одговорат на сите прашања и дилеми поврзани со пензискиот систем.

И наредната година ќе работиме посветено, одговорно, транспарентно и етички, со примена на високи стандарди на корпоративно управување, за да ги оствариме нашите цели во интерес на членовите на пензиските фондови, нашиот акционер, нашиот тим и пошироката заедница.

Со почит,

Мира Шекутковска
Претседател на Управниот одбор

2. Основни податоци

Назив	Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Адреса	Мајка Тереза бр. 1 Скопје
Телефон	02/ 5100285, 02/15 500
Телефакс	02/3236 989
E mail	kontakt@sava-penzisko.mk
Интернет страна	www.sava-penzisko.mk
Матичен број	5989434
Даночен број	4030005551006
Трансакциска сметка	210-059894340105
Основен капитал	130.000.478 МКД
Број на акции	21.200
Органи на управување и надзор	Управен одбор: Мира Шекутковска (Претседател) Петар Талески (Член) Коста Ивановски (Член)
	Надзорен одбор: Јуре Корент (Претседател) Мојца Горњак (Член) Павел Гојкович (Член) Гоце Христов (Член)
Датум на издавање на дозволи	Одлука за формирање на друштво за управување со пензиски фондови од 04.04.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за управување со пензиски фонд „Нов пензиски фонд“ – отворен пензиски фонд од 09.06.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за полноважност на условно одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од 03.06.2009 година, издадена од МАПАС
Овластен ревизор	КПМГ Македонија ДОО Скопје
Акционер	Позаваровалница Сава д.д., Љубљана, 100% (бр. на акции: 21.200)
Банка чувар на имот	НЛБ Банка АД Скопје
Регулатор	Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС)

3. Позначајни настани во 2019

Во 2019 година се случија неколку значајни настани, кои имаа влијание на работењето на Друштвото и воопшто на состојбите во системот на капитално финансирано пензиско осигурување во Р.С. Македонија.

Промени во регулативата за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување

Промените во регулативата стапија на сила на почетокот на 2019 година и опфатија:

- S** Промена во критериумите за членство во задолжителен пензиски фонд и воведување на нов критериум за членство: на датумот на пристапување во задолжително пензиско и инвалидско осигурување, осигурениците да се помлади од 40 години, наместо дотогашниот критериум на прво вработување по 01.01.2003 година;
- S** Промена во одредбите кои се однесуваат на категории на осигуреници со стаж на осигурување со зголемено траење (бенефициран стаж);
- S** Промена во одредбите кои се однесуваат на тековните членови на задолжителните пензиски фондови, родени пред 1 јануари 1967 година.

Промени во регулативата за даноци и социјални придонеси

Промените во регулативата за даноци и социјални придонеси стапија на сила на почетокот на 2019 година и опфатија:

- S** Воведување на прогресивно оданочување кај доходот од работа, вклучувајќи ги пензиите кои се исплаќаат од задолжителен и доброволен пензиски фонд, односно примена на две стапки од 10% и 18%, зависно од висината на основицата за оданочување;
- S** Намалување на даночното ослободување, при уплата на придонес во доброволен пензиски фонд, од страна на работодавач, преку пензиска шема;
- S** Промена во даночната основица кај исплатите на пензиски надоместоци од доброволен пензиски фонд. Се воведо оданочување на приносот, наместо на износот за исплата (во случаи кога уплатувач е физичко лице), односно оданочување на приносот и неоданочената уплата (во случаи кога уплатувач е правно лице);
- S** Зголемување на стапката на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за 0,4 пп и на придонесот за здравствено осигурување за 0,1 пп.

Промени во деловното окружување

Во април 2019 година е основано ново, трето, друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, Триглав пензиско друштво Скопје, со што се случи значајна промена во структурата на системот на капитално финансирано пензиско осигурување во Р.С. Македонија. Новото друштво во 2019 година управуваше со еден задолжителен пензиски фонд. Од почетокот на април, Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст „МАПАС“), определи нов пондер за распределба на членство во задолжителниот фонд (приближно по една третина за секое од трите друштва).

Промени во органите на управување

Во 2019 година се случија промени во составот и бројноста на Управниот одбор. Мира Шекутковска е именувана за Претседател на Управен одбор, на местото на Давор Вукадиновиќ. За нови членови на Управниот одбор се избрани Д-р Петар Талески, FRM и Коста Ивановски, CFA.

Извештај за сеопфатна добивка по локални прописи

Година завршена на 31
декември (во 000 МКД)

	2019	2018
Приходи од управување со фондови	223.025	217.570
Приходи од надоместок од придонеси	96.395	88.675
Приходи од надоместок од управување	126.629	128.894
Приходи од надоместок за премин	1	1
Расходи од управување со фондови	(70.808)	(61.939)
Расходи за МАПАС	(34.153)	(28.271)
Расходи за чувар на имот	(15.220)	(17.768)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(4.078)	-
Трошоци за трансакции	(182)	(154)
Трошоци за маркетинг	(11.159)	(10.978)
Трошоци за агенти	(4.725)	(3.473)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.291)	(1.295)
Добивка од управување со фондови	152.217	155.631
Приходи од камати на вложувања во депозити	9.303	8.796
Приходи од вложувања во хартии од вредност	7.466	8.132
Останати приходи	2.657	1.908
Материјални трошоци	(16.130)	(14.620)
Трошоци за вработени	(52.169)	(49.757)
Амортизација	(1.787)	(1.760)
Останати нематеријални расходи	(12.000)	(6.510)
Бруто добивка	89.557	101.820
Данок на добивка	(6.852)	(10.344)
Нето добивка за годината	82.705	91.476
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	11.527	7.570
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	(345)	191
Друга нето сеопфатна добивка	11.182	7.761
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	93.887	99.237
Финансиски показатели		
ROA пред данок	15,6%	19,3%
ROA по данок	14,4%	17,3%
ROE пред данок	16,2%	20,4%
ROE по данок	15,0%	18,4%
CIR	51,6%	45,6%

Извештај за сеопфатна добивка по меѓународни сметководствени стандарди и меѓународни стандарди за финансиско известување (МСС и МСФИ) *

Година завршена на 31
декември (во 000 МКД)

	2019	2018
	<i>во илјади МКД</i>	
Приходи од управување со фондови	223.025	217.570
Приходи од надоместок од придонеси	96.395	88.675
Приходи од надоместок од управување	126.629	128.894
Приходи од надоместок за премин	1	1
Расходи од управување со фондови	(73.048)	(64.774)
Расходи за МАПАС	(34.153)	(28.271)
Расходи за чувар на имот	(15.220)	(17.768)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(4.078)	-
Трошоци за трансакции	(182)	(154)
Трошоци за маркетинг	(11.159)	(10.978)
Трошоци за агенти	(6.965)	(6.308)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.291)	(1.295)
Добивка од управување со фондови	149.977	152.796
Приходи од камати на вложувања во депозити	9.303	8.796
Приходи од вложувања во хартии од вредност	7.466	8.132
Останати приходи	2.838	2.134
Материјални трошоци	(10.359)	(14.620)
Трошоци за вработени	(52.169)	(49.757)
Амортизација	(6.665)	(1.760)
Останати нематеријални расходи	(13.144)	(6.510)
Бруто добивка	87.247	99.211
Данок на добивка	(6.646)	(10.083)
Нето добивка за годината	80.601	89.128
Нето добивка од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	11.527	7.570
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	(345)	191
Друга нето сеопфатна добивка	11.182	7.761
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	91.783	96.889

Финансиски показатели

ROA пред данок	15,0%	19,1%
ROA по данок	13,8%	17,2%
ROE пред данок	15,8%	20,1%
ROE по данок	14,6%	18,1%
CIR	53,6%	47,1%

Споредбени избрани финансиски податоци за работењето на Друштвото за 2019 година по локална регулатива и по МСС/МСФИ и причини за разликите

	Локална регулатива	МСС/МСФИ	Разлика (локална регулатива/ МСС-МСФИ)
000 МКД			
<i>Избрани финансиски податоци</i>			
Вкупни приходи	242.451	242.632	(181)
Вкупни расходи	152.894	155.385	(2.491)
Данок на добивка (тековен)	6.852	6.852	-
Данок на добивка (одложен)	-	(206)	(206)
Нето добивка од тековното работење	82.705	80.601	2.104
Вкупен капитал	580.064	580.879	(815)
Вкупни средства	603.819	614.529	(10.710)
Вкупни обврски	23.755	33.650	(9.895)
ROA пред данок	15,6%	15,0%	0,6 п.п
ROA по данок	14,4%	13,8%	0,6 п.п
ROE пред данок	16,2%	15,8%	0,4 п.п
ROE по данок	15,0%	14,6%	0,4 п.п
CIR	51,6%	53,6%	-2,0 п.п

*Друштвото изработува финансиски извештаи по МСС и МСФИ, за целите на изработка за консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација.

Разликите во финансиските податоци по локални прописи и по МСС/МСФИ произлегуваат од следното: за целите на изработка на консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација, Друштвото вон книговодствено евидентира резервирања за неискористени денови од годишен одмор, врши разграничување на агентските трошоци за надоместоци за склучени договори за членство во задолжителниот фонд и евидентира Договор за оперативен наем, согласно барањата на ИФРС 16.

Основни информации поврзани со објавените резултати од управувањето со пензиските фондови

Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд

Принос* на средствата на Сава пензиски фонд за периодот 31.12.2012 – 31.12.2019 сведен на годишно ниво:

Вид на принос	Износ во %
Номинален	6,31%
Реален	5,74%

Реалниот принос се добива од номиналниот принос, коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на Вашата индивидуална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот задолжителен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со задолжителниот пензиски фонд.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се пресметува приносот 31.12.2012 - 31.12.2019

Период	01.01.2012-31.05.2013	01.06.2013-31.12.2013	01.01.2014-31.12.2014	01.01.2015-31.12.2015	01.01.2016-31.12.2016	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018	01.01.2019-31.12.2019
Надоместок од придонеси	4,00%	3,75%	3,50%	3,25%	3,00%	2,75%	2,50%	2,25%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,050%	0,045%		0,040%		0,035%		0,030%
Надоместок за премин								
Број на денови на членство ≤720					15 евра (во денарска противвредност)			
Број на денови на членство > 720					Не се наплаќа надоместок за премин			

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2012 – 31.12.2019 изнесуваат вкупно 14.773.500 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за тој период изнесува 0,09 денари. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во 2019 година:

Надоместок од придонеси	2,25%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата на фондот	0,030%

Надоместок за премин	
Број на денови на членство ≤720	15 евра (во денарска противвредност)
Број на денови на членство > 720	Не се наплаќа надоместок за премин

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 01.01.2019 – 31.12.2019 изнесуваат вкупно 953.106 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за тој период изнесува 0,01 денари.

Отворен доброволен пензиски фонд Сава пензија плус

Приносот* на средствата во Отворениот доброволен пензиски фонд Сава пензија плус за периодот од 31.12.2012 до 31.12.2019 година, сведен на годишно ниво изнесува:

Вид на принос	Износ во %
Номинален	6,80%
Реален	6,22%

Реалниот принос се добива од номиналниот принос коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на Вашата доброволна индивидуална сметка и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот доброволен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со доброволниот пензиски фонд

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се објавува приносот 31.12.2012 - 31.12.2019

Период	31.12.2012-31.12.2016	01.01.2017-31.12.2019
Надоместок од придонеси	3,80%	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,15%	0,10%

Надоместок за премин	
Број на денови ≤360	10 Евра во денарска противвредност
Број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2012 – 31.12.2019 изнесуваат вкупно 1.429.284 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица за наведениот период изнесува 0,27 денари. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во 2019:

Надоместок од придонеси	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,10%

Надоместок за премин	
Број на денови ≤360	10 Евра во денарска противвредност
Број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин

Кај членовите со професионални пензиски сметки (членови на професионални пензиски шеми), надоместокот од придонеси се уредува со договорот за вклучување на професионалната пензиска шема во Сава пензија плус и е наведен во Правилата на професионалната пензиска шема.

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 01.01.2019-31.12.2019 изнесуваат вкупно 319.647 денари. Износот на трансакциони провизии по една сметководствена единица изнесува 0,06 денари.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели

4.1. Мисија, визија, вредности

Мисија

Обезбедување на финансиска сигурност и одржлива иднина за нашите членови, нашите вработени, нашите партнери и нашите сопственици. Преку раст на вредноста на пензиските заштеди се стремиме да обезбедиме соодветна пензија за нашите членови. На вработените им овозможуваме професионален и личен развој, а на сопствениците соодветен поврат на капиталот. Преку одговорно работење ние креираме вредност за општеството.

Визија

Посветено работиме и градиме Друштво кое е препознаено по грижата за своите членови, транспарентноста и високите морални вредности, како и по својата активна улога во одржливоста на пензискиот систем, човечката околина и општеството во целина.

Вредности

- Високи стандарди за корпоративно управување базирано на принципите на посветеност, одговорност, транспарентност и етика.
- Трајно партнерство со членовите базирано на едукација, етичко работење и доверба.
- Високи професионални стандарди, корпоративни вредности, компетенции во управувањето со инвестициите и ризиците, обезбедување на фидуцијарна одговорност на сите нивоа, силни внатрешни контроли и ревизија.
- Добрата работна средина, културата на нашите вработени и нивниот континуиран професионален и личен развој се предуслов за градење на нашиот тим.

4.2. Реализирани цели во 2019 година

Реализираните резултати во однос на поставените цели за 2019 година се следни:

(ЕУР мио)	План 2019	Реализација 2019	Отстапување /разлика во % или п.п
<i>Задолжителен фонд</i>			
Приливи	58,92	65,12	10,5%
NAV (net asset value)	576,51	577,57	0,2%
Принос	18,14	52,33	188,5%
<i>Доброволен фонд</i>			
Приливи	2,92	2,83	-3,1%
NAV (net asset value)	15,14	16,24	7,3%
Принос	0,49	1,44	195,6%
Нето добивка (МКД мио)	80,2	82,7	3,2%
CIR (Cost to income ratio)	50,23%	51,55%	1,32 п.п
ROA (Return on assets)	14,25%	14,32%	0,07 п.п
ROE (Return on equity)	14,97%	15,03%	0,06 п.п

Реализираните приливи во задолжителниот фонд, се повисоки од планираните за 10,5%, што е резултат на приливите на придонеси од ненавремено распределени членови и надоместокот за ненавремена распределба. Реализираните приливи во доброволниот фонд се пониски од планираните за 3,1%. Промената во даночната регулатива, со која се намали даночното ослободување за уплати во професионални пензиски шеми, негативно се одрази на уплатите во пензиските шеми, што е главната причина за пониската реализација, во однос на планот.

И покрај промените во законската регулатива и трансферот на средства кон Фондот на ПИОСМ, за deregистрираните членови, родени пред 1.1.1967 година и членови со бенефициран стаж, нето средствата на задолжителниот фонд (NAV) се повисоки од планираните за 0,2%. Негативното влијание на извршената deregистрација и враќање на средства во Фондот на ПИОСМ е целосно анулирано со преносот на средства на ненавремено распределените членови од Фондот на ПИОСМ, како и со значајно повисокиот реализиран принос од инвестициите, во споредба со планираниот. Нето средствата на доброволниот фонд се исто така, повисоки од планираните за 7,3%, што е резултат на повисокиот реализиран принос.

Нето добивката на Друштвото е повисока за 3,2%. Финансиските показатели за поврат на капиталот и средствата (POE и POA), се повисоки од планираните. Показателот за трошкова ефикасност, CIR, е повисок од планираниот за 1,32 п.п.

4.3. Стратешки насоки

Клучните стратешки насоки, дефинирани во петгодишниот Стратешки план на Друштвото се дигитализација и технолошка модернизација со цел поставување на клиентот во фокус, развој на силна агентска мрежа и едукација на пошироката јавност, зголемување на продуктивноста и трошковната ефикасност, како и постигнување на повисока стапка на принос споредено со синтетичкиот benchmark, во делот на инвестициско портфолио.

5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

5.1. Корпоративно управување

Корпоративното управување во Друштвото претставува збир на правила со кои се уредуваат начинот, постапките и процесите преку кои Управниот, Надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во Друштвото, донесуваат одлуки во врска со управувањето на Друштвото и пензиските фондови, како и начинот на следење на имплементацијата на тие одлуки.

Целта на доброто корпоративно управување е обезбедување одговорност и транспарентност во работењето на Друштвото, создавање на доверба меѓу Управниот и Надзорниот одбор и заинтересираните субјекти, особено членовите на пензиските фондови и подобрување на ефикасноста на работењето на Друштвото и пензиските фондови.

Собрание на акционери

Во текот на 2019 година беше одржана една седница, на 29.03.2019 година при што Собранието ги усвои редовните точки за работа, како и Статутарна одлука за изменување на Статутот на Сава пензиско друштво а.д. Скопје. Беше усвоена и Политика за избор на екстерен ревизор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Надзорен одбор

Во текот на 2019 година, Надзорниот одбор на Друштвото го сочинуваа 4 (четири) членови, од кои еден независен и тоа:

Јуре Корент

Претседател на Надзорен одбор

Вработен на местото: Помошник на Управата во Заваровалница Сава д.д. Марибор.

Дејност: Осигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д. Марибор.

Д-р Мојца Горњак

Член на Надзорен одбор

Вработена на местото: Раководител на Службата за сметководство во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: /

Павел Гојкович

Член на Надзорен одбор

Вработен на местото: Директор на областа за надзор над развојот и спроведувањето на животните и пензиските осигурувања во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д. Марибор и член на Надзорен одбор на Сава животно осигурување а.д.о. Белград.

Гоце Христов

Независен член на Надзорен одбор

Вработен на местото: Партнер за ревизија и овластен ревизор во Друштво за ревизија Мур Стивенс ДОО Скопје.

Дејност: ревизорски и сметководствени услуги.

Членство во органи на управување и надзор: /

Членот на Надзорен одбор Павел Гојкович на ден 09.04.2019 година беше именуван за вршител на должност член на Управен одбор, заради намалување на бројот на членови на Управниот одбор под законскиот минимум, согласно член 28, став 3, од ЗДКФПО.

Во периодот на вршењето на функцијата член на Управен одбор, односно до 05.06.2019 година, кога е извршено бришење на Павел Гојкович од функцијата вршител на должност член на Управен одбор во ЦРСМ и запишување на Петар Талески за член на Управен одбор, Надзорниот одбор функционираше и ги донесуваше одлуките со кворум од тројца членови.

Надзорниот одбор на Друштвото е составен од најмалку четири члена кои ги избира Собранието на акционери, кои по изборот треба да бидат одобрени од страна на МАПАС, при тоа водејќи грижа за балансиран состав, експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите. Најмалку еден од членовите на Надзорниот одбор е независен член.

Примања

Во 2019 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија примања од заснован работен однос кај други работодавачи, кои се наведени во текстот погоре, и тоа:

-  Плата: 16.496 илјади МКД
-  Надоместоци на плата: 24 илјади МКД
-  Бонус: 856 илјади МКД
-  Осигурувања: / илјади МКД
-  Други права: 798 илјади МКД

Во 2019 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права) од членство во органи на управување на други Друштва.

Улога и надлежности

Водечката улога во рамките на системот на корпоративното управување ја има Надзорниот одбор кој ги дефинира мисијата и целите на Друштвото, ги застапува интересите на Друштвото, обезбедувајќи заштита на акционерите. Надзорниот одбор врши контрола и надзор врз управувањето со Друштвото и пензиските фондови што го врши Управниот одбор, одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Друштвото и пензиските фондови, одговорен е за утврдување на стратегијата на Друштвото и пензиските фондови, навремено и точно финансиско известување на МАПАС, утврдување на деловните приоритети и насочување на работењето на Управниот одбор.

Во 2019 година, Надзорниот одбор одржа 9 седници.

Управен одбор на Друштвото

Мира Шекутковска

Претседател на Управен одбор

Образование: дипломирам економист

Стручен профил: Мира Шекутковска (1958) својата професионална кариера ја започна во банкарскиот сектор во Охридска банка А.Д. Охрид, продолжувајќи на раководни позиции во Комерцијална банка А.Д. Скопје, Алмако банка А.Д. Скопје, Уни Банка А.Д. Скопје и НЛБ Банка А.Д. Скопје. Во Друштвото е ангажирана од самото основање (2005). Во деловната кариера се здоби со богато искуство од областа на банкарството и финансиите, корпоративно управување, работење со хартии од вредност, управување со портфолија и инвестирање на средства. Во 2011 година за прв пат беше избрана за член на Управен одбор на Друштвото. На 09.04.2019 година беше именувана за Претседател на Управен одбор и беше извршен нејзин реизбор за член и повторно именување за Претседател.

Почеток на трет мандат: 25.08.2019 година.

Членство во органи на управување и надзор: /

Д-р Петар Талески, FRM

Член на Управен одбор

Образование: Доктор по економски науки

Стручен профил: Д-р Петар Талески (1978) професионалната кариера ја започна во НИП Нова Македонија А.Д. Скопје, по што продолжува во финансискиот сектор во Германско Македонски фонд и МЕБ Банка Сарајево и НЛБ Банка АД Скопје. Од јуни 2005 година раководеше со Секторот за продажба и маркетинг во Друштвото, а од 2013 година со Секторот за управување со ризици и позадински операции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на финансиите и банкарството, продажбата, маркетингот и управувањето со ризици. Поседува и сертификати за работење со хартии од вредност, инвестиционо советување и корпоративно управување.

Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.

Почеток на мандат: 27.05.2019 година.

Членство во органи на управување и надзор: /

Коста Ивановски, CFA

Член на Управен одбор

Образование: дипломиран економист, Овластен финансиски аналитичар. Поседува магистратура по Европска економија и меѓународни финансии.

Стручен профил: Коста Ивановски (1980) професионалната кариера ја започнува во областа на осигурувањето во Еуролинк Осигурување А.Д. Скопје, и продолжува во брокерскиот оддел во НЛБ Банка АД Скопје, каде меѓу другото е и помошник раководител на Службата за услуги со хартии од вредност. Од ноември 2011 година работи во Друштвото како Управувач со портфолија, а од декември 2016 година раководеше со Секторот инвестиции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на осигурувањето, тргување со хартии од вредност, финансиите и финансиските анализи, управување со портфолија и инвестирање на средствата. Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.

Почеток на мандат: 22.07.2019 година.

Членство во органи на управување и надзор: /

До 09.04.2019 година функцијата на член и Претседател на Управниот одбор ја извршуваше Давор Вукадиновиќ.

Улога и надлежности

Управниот одбор го претставува и застапува Друштвото и пензиските фондови и раководи со нивната работа и има најшироки овластувања во управувањето, вршењето на сите работи поврзани со водењето на работите, тековните активности и дејствува во сите околности од име на Друштвото и пензиските фондови во рамките на предметот на работењето, освен за оние за кои е потребна согласност од Надзорен одбор.

Управниот одбор работи и одлучува на редовни седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно со одлуки надвор од седница. Во 2019 година, Управниот одбор одржа 20 седници.

Управниот одбор ги извршуваше надлежностите предвидени со Статутот на Друштвото и Деловникот за работење и надлежност на Управниот одбор, се грижеше за тековното работење на Друштвото, воспоставување на структура на добро корпоративно управување, ги извршуваше одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, донесуваше општи акти, ја утврдуваше стратегијата, деловната политика и годишниот план на Друштвото, го контролираше инвестирањето на средствата на Друштвото и пензиските фондови. Управниот одбор се грижеше за обезбедување на услови за работење на Друштвото во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложено Друштвото.

Примања

Во 2019 година, членовите на Управниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија примања од работен однос во Сава пензиско друштво а.д. Скопје, и тоа:

-  Плата: 8.948 илјади МКД
-  Надоместоци на плата: 0 МКД
-  Бонус: 2.406 илјади МКД
-  Осигурувања: 1.041 илјади МКД
-  Други права: 3.773 илјади МКД

Во 2019 година, членовите на Управниот одбор на Друштвото, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права), од членство во органи на управување на други Друштва и од работен однос кај други работодавачи.

Примањата на членовите на Управниот одбор, кои ја остварија функцијата само во дел од 2019 година, се утврдени за периодот на времетраење на мандатот.

Одбор за управување со инвестиции

Одборот е постојано, стручно, консултативно, координативно и советодавно тело на Управниот одбор, што Управниот одбор го формира од редот на своите членови и други лица. Во составот на Одборот за управување со инвестиции се именувани лица со високо стручни познавања од областа на инвестирањето и управувањето со ризиците.

Одборот за инвестиции работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Во текот на 2019 година Одборот одржа 12 седници.

Одборот за инвестиции ги следеше и анализираше: информациите за состојбите на финансиските пазари и пазарот на капитал во Република С.Македонија, ЕУ, земјите членки на ОЕЦД и пошироко, основните показатели за управувањето со инвестициите на фондовите, структурата на инвестициското портфолио на фондовите, ризиците поврзани со инвестирањето на средствата, законски и интерно поставени лимити за инвестирање на средствата.

5.2. Фидуцијарна должност

Членовите на Управен одбор, Надзорен одбор и раководните лица во Друштвото имаат фидуцијарна должност да работат единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираниите членови на пензиските фондови со кои управува Друштвото, која ја спроведуваат со примена на високи стандарди на етика и интегритет и без конфликт на интереси.

Друштвото обезбедува примена на фидуцијарната должност од стана на секој вработен и ангажирано лице во Друштвото.

5.3. Кодекс за добро корпоративно управување

Во Кодексот за добро корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје пропишани се правила, стандарди и принципи, согласно кои се воспоставени практики на добро корпоративно управување во Друштвото. Правилата за добро корпоративно управување во целост се применуваа во работењето на Друштвото во 2019 година.

Друштвото има воспоставено ефикасен систем на поплаки од членовите на пензиските фондови, систем за контрола на усогласеност на работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, систем на идентификација, мерење и управување со ризици во работењето.

Водејќи се од правилата и стандардите за управување и раководење на органите, Друштвото го зголемува нивото на доверба кај вработените, членовите, пензионираниите членови и потенцијалните членови на пензиските фондови со кои управува.

5.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија е организирана како независен организационен дел, функционално и организациски издвоен од останатите делови на Друштвото, непосредно одговорен за својата работа пред Надзорниот одбор на Друштвото. Внатрешната ревизија ги извршува своите активности во согласност со законската регулатива за пензиски фондови, Политиката за внатрешна ревизија на Друштвото, етичкиот Кодекс и меѓународните стандарди за внатрешна ревизија.

Основната цел на работењето на внатрешната ревизија е преку своите прегледи да обезбеди превентивна, целосна и континуирана контрола на работењето на Друштвото и фондовите, да даде разумно уверување на Управниот и Надзорниот одбор дека Друштвото и фондовите работат согласно законските, подзаконските и интерните акти, дека сметководствената евиденција и финансиските извештаи на Друштвото и фондовите се точни и потполни, дека воспоставениот систем на внатрешни контроли и управувањето со ризиците адекватно и ефикасно делуваат.

Внатрешната ревизија во 2019 година ги спроведуваше ревизорските активности врз основа на Годишниот план за работа 2019 година. Планирањето на ревизорските прегледи првенствено е засновано на анализа и оценка на ризиците на сите процеси карактеристични за Друштвото и фондовите, согласно Методологијата за планирање на внатрешната ревизија на Сава Ре.

Во текот на 2019 година, Секторот за внатрешна ревизија изврши вкупно 8 (осум) редовни ревизорски прегледи. Вонредни прегледи немаше.

По секој завршен преглед, внатрешната ревизија доставуваше конечни ревизорски извештаи до Управниот одбор и ревидираните организациони единици во кои препорачуваше мерки и даваше предлози за одредени подобрувања на ефективоста на процесите, контролните системи и општата ефикасност на работење на Друштвото и фондовите.

Врз основа на сите наоди, до кои дојде внатрешната ревизија при спроведување на ревизорските прегледи во 2019 година, оцени дека управувањето со организацијата, клучните ризици и интерните контроли во Друштвото генерално се добри.

Севкупната добра оценка се должи на тоа што во ревидираните процеси не беа утврдени наоди кои носат високи ризици или бројни наоди со среден ризик, поради слабости во управувањето на организацијата или отсуство на внатрешни контроли, кои би го попречиле остварувањето на деловните и стратешки цели на Друштвото и фондовите.

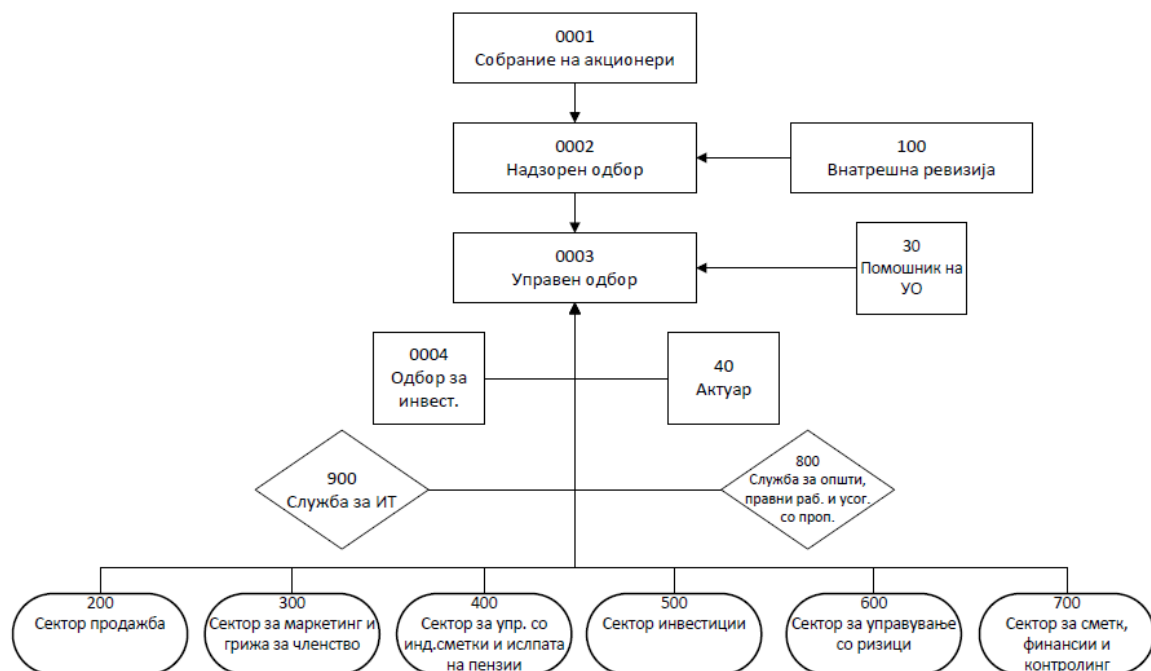
За позначајните констатации, ризици и препораки од ревизорските прегледи, внатрешната ревизија на квартална основа го известуваше Надзорниот одбор на Друштвото, како и за тековниот статус на отворените препораки, мерките и активностите на Управниот одбор за нивна реализација.

6. Организациона поставеност

Организационата поставеност на Друштвото е предмет на континуирана преоценка на Управниот одбор, кој го следи работењето и донесува одлуки за реорганизирање во зависност од оперативните потреби.

Актуелната организациона структура на Друштвото е следна:

Шема на организациона структура на САВА пензиско друштво а.д. Скопје



7. Деловна етика

7.1. Етички кодекс

Етичкиот кодекс на Друштвото ги опфаќа највисоките стандарди на интегритет, професионалност, морални принципи и правилата на однесување на членовите на Надзорен одбор, Управен одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности, раководните лица и вработените во Друштвото. Во 2019 година, Друштвото усвои нов Етички кодекс, усогласен со стандардите на Сава Осигурителната Групација.

Во Друштвото е воспоставен ефикасен систем на контрола на усогласеноста во работењето со прописите. Со истиот се обезбедува соодветна примена на прописите во работењето, а воедно се намалуваат ризиците од неусогласеност во работењето со законската регулатива.

Друштвото ги презема и сите потребни мерки за спречување на злоупотреба на информациите добиени како резултат на службената положба од страна на лицата кои имаат пристап до информации за инвестирање на средствата на пензиските фондови.

7.2. Усогласеност со прописи

Системот на контрола на усогласеноста во работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, се практикува преку дефинирано старателство на прописите.

Во врска со регулативата која беше донесена во 2019 година, Старателите навремено изготвуваа известувања кои беа разгледувани на седници на Управен одбор и со тоа континуирано и тековно го информираа Управниот одбор, за измените и активностите кои треба да ги преземе Друштвото.

Системот на контрола на усогласеноста во работењето се подобрува во континуитет, преку ажурирање на Процедурата за обезбедување и контрола на усогласеност на работењето на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и пензиските фондови со интерните акти.

Воспоставениот систем на следење и информирање во областа на усогласеноста со законската регулатива овозможува брзо откривање појави на законска неусогласеност и донесување благовремени и ефикасни мерки за нивно отстранување.

7.3. Спречување перење пари

Друштвото има усвоено и применува Програма за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело, како и Проценка на ризик од перење пари, одржува обуки од таа област, соработува со надлежните институции и во целост ги има имплементирано сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива и се однесуваат на ефикасно откривање и спречување перење пари. Целта на Друштвото е да оневозможи доброволниот пензиски фонд со кој управува да биде искористен за спроведување на нелегални активности.

8. Деловни политики

8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото

Друштвото ги инвестира своите слободни парични средства согласно законската регулатива и интерните акти. Слободните средства на Друштвото се инвестирани во должнички инструменти издадени од државата и банкарски депозити.

Основните принципи при вложувањето на средствата на Друштвото се: сигурност на средствата, диверзификација на ризикот и одржување на адекватна ликвидност на Друштвото. Основна цел на инвестирањето на средствата на Друштвото е долгорочно остварување принос со истовремено одржување на прифатливо ниво на ризик.

Во 2019 година, Друштвото подеднакво инвестираше во депозити и долгорочни обврзници. Основни критериуми кои се користеа при избор на одделни видови инструменти се следните:

-  Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
-  Депозити во банки:
 - ❖ Критериуми за избор на банка: се користат лимитите на изложеност кон поединечни банки, кои се утврдени врз основа на модел за класификација на квалитет на банки кој се применува на ниво на Сава Осигурителна Групација, а во функција на управување со кредитниот ризик;
 - ❖ Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

При избор на инструмент, особено се има предвид валутата на инструментот, за што изборот се врши согласно направената анализа на односот меѓу:

-  Каматните стапки на инструментите во денари и евра и
-  Валутниот ризик, кој произлегува од оценката на веројатноста за промена во курсот на денарот и кој би резултирал во намалување на главнината на Друштвото под законски минималната главнина изразена во евра.

8.2. Политика на дивиденди

Усвојувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај за работењето на Друштвото е предмет на расправа и одлучување на Годишното собрание на акционери на Друштвото. По разгледување и усвојување на Годишната сметка и Годишниот извештај, Собранието на акционери одлучува за распоредување на добивката.

Во 2019 година, исплатена е дивиденда во износ од 36.900.000,00 денари, согласно Одлуката за распределба на нераспределена (акумулирана) добивка на Друштвото за 2018 година, донесена на Собрание на акционери.

8.3. Управување со капитал

Друштвото треба да обезбеди минимален износ на капитал зависно од висината на средствата на фондовите со кои управува. Нивоата на средства на фондовите и потребниот минимален капитал, за дадено ниво на средства, се дефинирани во законската регулатива. Определба на Друштвото е потребниот минимален капитал да го обезбедува од сопствени средства.

Во процесот на стратешко планирање, се утврдува очекуваното движење на средствата на фондовите во планскиот период и потребниот капитал, врз основа на што се утврдуваат изворите на средства и се дефинира инвестиционата политика и политиката на исплата на дивиденди во планскиот период, на начин кој ќе овозможи обезбедување на минималниот законски капитал.

8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина

Во пасивата на Друштвото на ден 31.12.2019 година, обврските учествуваат со 4%, од кои најголем дел се краткорочни обврски. Односот на долгорочниот долг на Друштвото спрема основната главнина во 2019 година изнесуваше 1,4% и нема значителни промени во однос на 2018 година.

8.5. Големи зделки

Друштвото, во 2019 година, немаше зделки со кои стекнува или отуѓува имот на Друштвото чија вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, определена врз основа на последните финансиски извештаи на Друштвото.

9. Пазарите на капитал во 2019 година

Изминатата година ќе биде одбележана со високите добивки на пазарите на капитал и ниската волатилност. Ризичните сценарија кои беа предвидувани од почетокот на годината, а кои беа поврзани со зголемениот ризик од рецесија и посилно намалување на економската активност, заострување на трговските односи и Брегзит, не се остварија. Напротив, во текот на годината беше постигнат консензус помеѓу Кина и САД во врска со првата фаза од трговскиот договор во која се регулирани откупот на земјоделски производи од САД од страна на Кина, донесување на одредени правила во Кина во врска со интелектуалната сопственост и поголема либерализација на финансискиот пазар. Во врска со Брегзит, и после неколку гласања на Парламентот во Британија за усвојување на договорот за излез на оваа земја од ЕУ, договорот не беше изгласан, по што се случи смена на дотогашната премиерка Тереза Меј и се одржаа вонредни парламентарни избори на кои победи Борис Џонсон. Во меѓувреме рокот за излез на В. Британија неколкупати се одлагаше и тој според последниот договор треба да се случи на 31 јануари 2020 година, со тоа што трговските односи ќе се решаваат до крајот на 2020 година.

Во текот на оваа година значајни беа залагањата на одредени политички партии за зголемени фискални трошења во ЕУ, но посилно олабавување на фискалната политика во изминатиот период не се случи.

Со цел намалување на негативните ефекти од трговските војни врз економската активност поради наметнување на претходните тарифи помеѓу Кина и САД, глобално значајните централни банки после затегнувањето на монетарните мерки и зголемувањето на каматните стапки во САД во 2018 година, во 2019 повторно преземаа повеќе експанзивни мерки. Тие ги

намалија каматните стапки и нивната реторика за очекуваните мерки на среден рок беше повеќе експанзивна. Во текот на оваа година ФЕД трипати ја намалуваше каматната стапка по 0,25п.п. или за вкупно 0,75п.п. и сега таа изнесува 1,75%. Во овој период значителни беа и мерките на ЕЦБ кои ја најавија новата TLTRO операција, за која дополнително ќе бидат дефинирани условите и возможно е каматната стапка да биде негативна. Исто така, дополнително беше намалена каматната стапка за 0,1п. п. и таа сега изнесува -0,5% на дополнителната резерва. ЕЦБ повторно ја најави мерката квантитативно олеснување кое започна од месец ноември и изнесува 20 милијарди ЕУР месечни откупи. Периодот на траење на квантитативното олеснување од страна на ЕЦБ не е дефиниран и има пролонгирање на периодот на ниски каматни стапки.

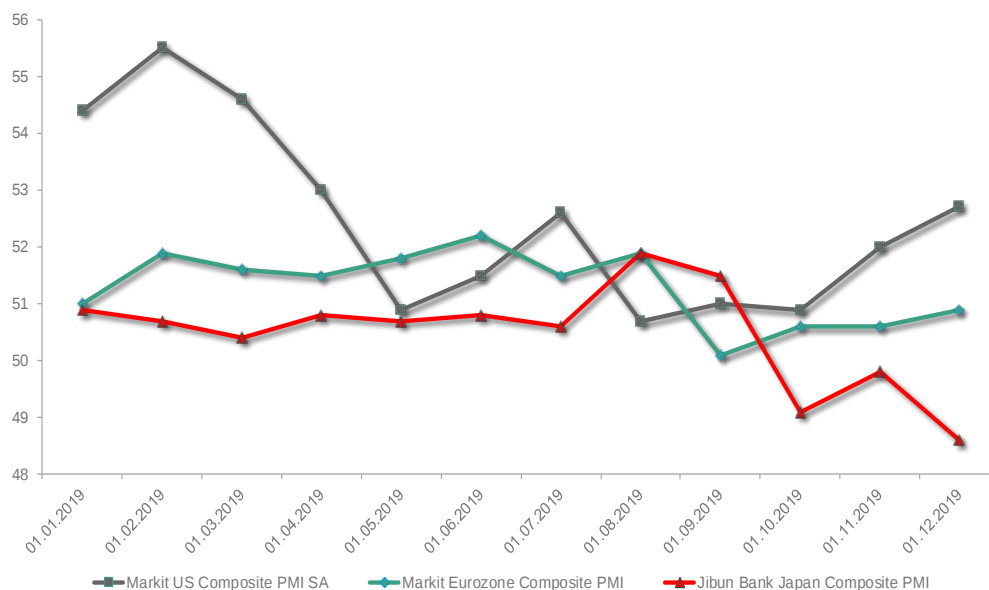
Волатилноста на пазарот исто така беше ниска и најмногу се случуваше во периоди кога следуваа негативни изјави во врска со текот на преговорите помеѓу Кина и САД. VIX индексот на почетокот на годината изнесуваше 28 поени за да на крајот од годината падне на 14,82. Најголема волатилност во изминатиот период имаше британската фунта и таа се движеше од највисоко 0,83448 GBP за EUR до 0,93117 GBP за ЕУР.

За високиот раст на пазарите во изминатиот период придонесоа и повисоките добивки на компаниите во однос на нивото кое се очекуваше од почетокот на годината, каде беа влезени силни негативни сценарија во врска со трговските војни.

Акциски индекси	Последна цена	Годишна промена промена %	Цена / Нето добивка	Дивиденден принос
САД				
S&P 500 INDEX	2.485,74	29,59%	21,53	2,36%
DOW JONES INDUS. AVG	23.062,40	23,41%	19,59	2,75%
NASDAQ COMPOSITE INDEX	6.584,52	35,86%	33,58	1,35%
Европа				
STXE 600 (EUR) Pr	336,23	23,78%	20,67	4,31%
CAC 40 INDEX	4.678,74	27,86%	21,43	3,90%
DAX INDEX	10.558,96	25,48%	24,58	3,75%
Јапонија & БРИК				
NIKKEI 225	20.014,77	18,20%	18,92	2,26%
RTS Index	1.066,13	45,28%	6,81	9,38%
SHANGHAI SE COMPOSITE	2.493,90	21,90%	14,50	2,72%
BRAZIL IBOVESPA INDEX	87.887,30	31,58%	18,03	3,51%
S&P BSE SENSEX INDEX	36.076,72	15,19%	26,60	1,36%

Водечките индикатори во скоро цела година имаа негативни движења и почнаа да се стабилизираат кон крајот на третиот и во текот на четвртиот квартал. Значително влошување имаа PMI Manufacturing индикаторите на глобално ниво, а најмногу во Европа каде тие се уште покажуваат контракција на овој сектор, најмногу под влијание на слабиот раст на кинеската економија. Влошувањето пак на овие индикатори не успеа силно да ги намали PMI Services индикаторите, што всушност и ја одржа глобалната економија во експанзивна територија. Овие индикатори имаа влошување и во САД и во ЕУ, а најсилен пад на Manufacturing Индикаторот имаше во Германија.

Водечки индикатори во САД, Еврозоната и Јапонија



Француската економија во овој период беше позитивно изненадување за инвеститорите и успеа да задржи солиден раст во дадените услови, заради новите политики на претседателот Макрон кои придонесуваат кон поголем раст на профитите на компаниите.

Во САД во текот на годината, пазарот на трудот беше солиден, што константно придонесуваше за високата доверба на потрошувачите и стабилната домашна потрошувачка. Пазарот на недвижности во оваа земја исто така беше стабилен и има подобрување во последните месеци по намалувањето на каматните стапки. Растот на БДП во третиот квартал на годишно ниво изнесува 2,1% стапката на инфлација е 2,1%, а стапката на невработеност е намалена во однос на 2018 година од 4% на 3,5%.

Во Европа пак, исто така има подобрување на пазарот на труд што ја задржа стабилна домашната потрошувачка, но овде трговските војни и поголемата ориентираност на економијата кон извозот имаа поголемо влијание и го намалија растот на ЕУ, па така Германија имаше и еден негативен квартал во текот на годината. Растот на БДП во ЕУ изнесува 1,2% заклучно со третиот квартал, стапката на инфлација е се уште ниска и изнесува 1,3% на крајот од годината, а стапката на невработеност е намалена во однос на почетокот на годината од 7,8% на 7,5%. Посилно намалување на невработеноста има во периферните земји и тоа во Италија од 10,4% на 9,7% и во Шпанија од 14,7% на 13,9%.

Позитивните вести за периферните економии во текот на годината придонесоа и за раст на нивните индекси, па така грчкиот индекс Athex беше најголемиот добитник во изминатата година и порасна за 49%. Под влијание на влошената политичка состојба во земјата, шпанскиот индекс IBEX имаше најнизок перформанс од европските индекси со раст од 11%. Најдобар перформанс од глобалните индекси имаа повторно оние од САД, со раст на Nasdaq индексот од 35,23%, а S&P порасна за 28,88%. DAX и CAC индексите имаа раст од 25,48% и 26,37% соодветно. Азиските индекси исто така имаа солиден раст и тоа Nikkei индексот порасна за 20,7%, а кинескиот Shanghai Composite 22,7%.

MSCI World Index



Во текот на годината нафтата под влијание на геополитичките случувања поврзани со Венецуела и Блискиот Исток имаше доста волатилно движење, но на крајот од годината таа излезе голем добитник со раст на цената од почетокот на годината за 34,46%.

Американските 10 годишни државни обврзници ја завршија годината со пад на приносот од 0,77 п.п. во локална валута, а германскиот 10 годишен Bund од 0,43 п.п. и тој на крајот на годината заврши со стапка од - 0,18%. Шпанската и италијанската обврзница исто така имаа пад на приносите и тоа за 0,95 п.п. и 1,35 п.п. соодветно.

Државни обврзници	Последна цена	Годишна промена во п.п.
US Generic Govt 2 Year Yield	1,58	-0,95
US Generic Govt 10 Year Yield	1,84	-0,84
UK Govt Bonds 10 Year Note Gen	0,74	-0,40
Euro Generic Govt Bond 10 Year	-0,18	-0,43
German Government Bonds 10 Yr	-0,18	-0,43
Japan Generic Govt 10Y Yield	0,00	-0,01

Движењето на доларот во однос на еврото во 2019 година немаше поголема волатилност и тоа падна за 2,2% до крајот на годината заради поголемата експанзивност на монетарните политики на ЕЦБ.

Кумулативно во првите три квартали од 2019 година, во однос на истиот период од 2018 година, домашниот БДП забележа раст од 3,6%. По квартали македонската економија во првиот квартал постигна раст од 3,9%, додека пак во вториот и третиот квартал растот на БДП изнесуваше 3,4% и 3,6% соодветно.

Во текот на 2019 година дојде до забавување на годишниот раст на домашните цени, со што годишната кумулативна стапка на инфлација изнесува 0,8%, додека пак на месечна основа т.е. пораст на индексот на трошоците на животот (COICOP) во месец декември 2019 година, во споредба со декември 2018 година изнесува 0,4%.

Стабилноста на девизниот курс на денарот во однос на еврото беше карактеристика и за 2019 година.

Согласно најновите податоци, на 31.12.2019 година, девизните резерви изнесуваа 3.262,6 милиони евра и во однос на 31.12.2018 година се зголемени за 395,5 милиони евра. Порастот на девизните резерви главно произлегува од интервенциите на НБ на девизниот пазар, коишто придонесоа за нето-откуп на девизи. Од друга страна, за намалување на девизните резерви придонесоа трансакциите на НБ за сметка на Државата, пред се како резултат на редовното отплаќање на надворешниот долг.

Според последните податоци од Министерството за финансии, заклучно со третиот квартал од 2019 година, Државниот долг (Централна влада, Јавни фондови и Општини) изнесувал 4.445 милиони евра или 39,2% од проектираниот БДП за 2019 година, додека Јавниот долг е 5.405,2 милиони евра или 47,7% од БДП.

Стабилноста на банкарскиот сектор во Република С.Македонија се задржа и во текот на 2019 година во услови на релативно висока ликвидност и соодветна капитализираност.

Во услови на позитивни економски очекувања, подобрена политичката клима и очекувања за позабрзана евро – атлантска интеграција на земјата, одредени акции на македонската Берза, во 2019 година, забележаа значителен ценовен раст. Од почетокот на годината па заклучно со 31.12.2019 година македонскиот берзански индекс МБИ10 оствари раст од 34,01%, додека пак на месечно ниво најголем раст забележа во месец мај и месец септември кога вредноста на индексот порасна за 7,44% и 7,96% соодветно. Врз растот придонес имаа и релативно ниските каматни стапки во банкарскиот сектор, кој ги поттикна домашните инвеститори да бараат алтернатива во дивидендниот принос кој го испорачуваат одредени домашни компании.

Акциски индекси	Последна цена	Годишна промена промена %	Цена / Нето добивка	Дивиденден принос
Регионални индекси				
MBI 10 Index	3.469,03	34,01%	13,93	4,46%
SOFIX INDEX	594,46	-4,43%	10,83	1,54%
CROATIA ZAGREB CROBEX10	1.017,07	17,98%	16,64	3,87%
Slovenian Blue Chip Idx	805,06	15,03%	7,48	7,04%

МБИ 10 Индекс



Позитивниот тренд на македонскиот пазар на капитал беше проследен и со негативни движења во одделни месеци од годината, како што беа месеците април, јуни и октомври со месечен пад од 1,67%, 1,29% и 1,27% соодветно.

Политичката состојба во Република С.Македонија беше значително подобрена во однос на почетокот на годината, а со промената на уставното име на Државата се зголемија и очекувањата за евро – атлантските интегративни перспективи на земјата. Република С.Македонија го започна процесот за пристапување кон НАТО. Процес кој е во завршна фаза и се очекува да заврши во текот на првиот квартал од 2020 година.

Пристапувањето кон ЕУ не одеше според очекувањата на мнозинството на власт, и по неуспехот во месец октомври Република С.Македонија да добие датум за почеток на преговори земјата повторно влезе во изборен период. На 3 јануари 2020 година се формира Техничка влада која согласно законот има мандат да ги организира и спроведе предвремените парламентарни избори, предвидени за 12 април 2020 година.

10. Членство

10.1. Членство во задолжителниот фонд

Во задолжителниот фонд, заклучно со 31.12.2019 година има 239.993 отворени сметки и потсметки. 2019 година ја карактеризира високо отстапување во бројот на нето членови во однос на 2018 година, поради почеток со работење на трето пензиско друштво и променетата законска регулатива во делот на задолжително пензиско осигурување со што се изврши deregistracija на 11.394 постари членови и членови со бенефициран стаж, 396 членови преминаа во друг пензиски фонд, инвалидска и семејна пензија е исплатена за 113 членови, а во фондот пристапиле 6.239 ненавремено регистрирани членови од што може да се заклучи дека во пензискиот фонд пристапиле 10.346 нови членови и членови на кои им се враќа членството.

Нето зголемувањето на годишно ниво изнесува 4.682 нови сметки и потсметки. Законските измени и појавата на трето пензиско друштво на пазарот влијаеа на неисполнување на планираниот прилив на членови во Сава пензиски фонд.

Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2017 Σ	14.784	219.051
2018 Σ	16.260	235.311
2019 Σ	4.682	239.993

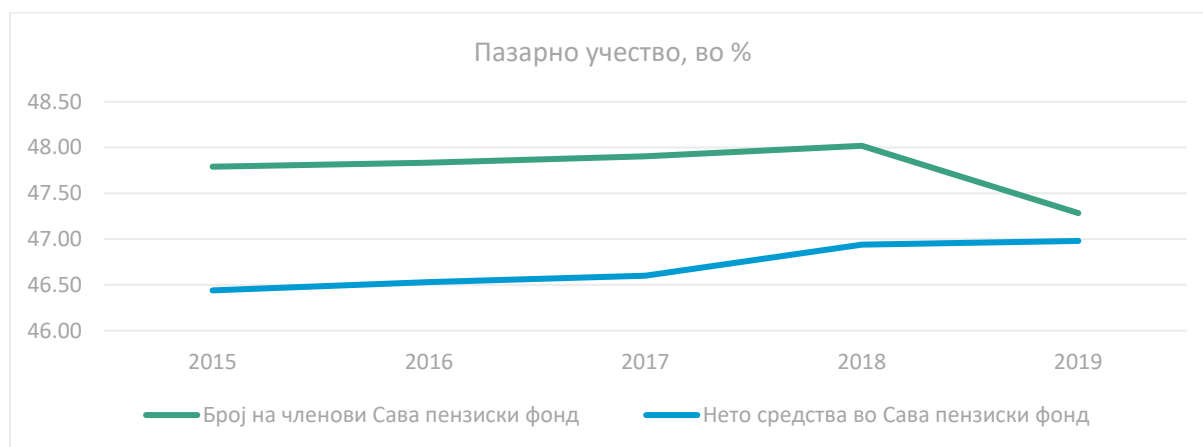
10.2. Членство во доброволниот фонд

Во доброволниот фонд, вкупниот број на членови заклучно со 31.12.2019 година изнесува 10.585, од нив 7.005 се со индивидуално членство, а 3.580 се членови вклучени во професионални пензиски шеми. Во 2019 година во Сава пензија плус се зачлениле 667 нови членови, а фондот има одлив од 148 членови. Во споредба со 2018 година остварениот прилив на бруто уплати во 2018 година е повисок за 8,5%.

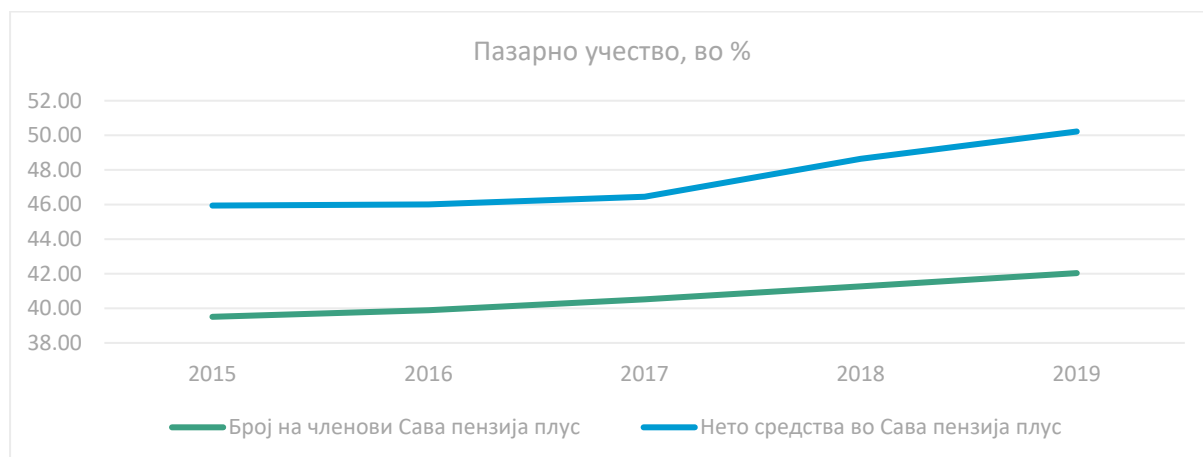
Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2017 Σ	473	9.643
2018 Σ	423	10.066
2019 Σ	519	10.585

10.3. Деловно окружување

Капитално финансираното пензиско осигурување претставува втор сегмент по големина во финансискиот систем на Р.С. Македонија, по банкарскиот систем. Во задолжително пензиско осигурување до 31.12.2019 година пристапиле 505.774 членови, од кои во Сава пензиски фонд пристапиле 239.993 или 47,28% од вкупниот број на членови. Споредено со 31.12.2018 година, нето средствата на задолжителниот пензиски фонд продолжија интензивно да се зголемуваат, со раст од 17,6%, односно околу 86 милиони ЕУР.



Во доброволното пензиско осигурување до 31.12.2019 година пристапиле 25.181 члена, од кои 10.585 се во Сава пензија плус, што претставува 42,04% од вкупниот број на членови, пазарното учество во вкупните нето средства изнесува 50,22%. Споредено со 31.12.2018 година, нето средствата на доброволниот пензиски фонд продолжија да се зголемуваат, со раст од 32,24%, односно околу 4 милиони ЕУР.



Во април 2019 година е основано ново друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови, со што се случи значајна промена во структурата на системот на капитално финансирано пензиско осигурување во Р.С. Македонија, во кој со основањето на новото друштво функционираат три друштва за управување со пензиски фондови. Зголемувањето на конкуренцијата на пазарот на капитално финансираното пензиско осигурување, со појавата на Триглав на пазарот, донесе одредени промени во концептите на делување на пазарот, односно спротивставување на активностите на постоечките две друштва кои се стремат да загубат што помал дел од пазарниот удел и настојувањето на новото друштво да почне да ја гради пазарната позиција.

11. Агентска мрежа

Во текот на 2019 година агентската мрежа на Друштвото ја сочинуваа просечно 280 активни агенти.

Агентската мрежа на Друштвото ја покрива целата територија на државата, со акцент на продажните места на Друштвото во 46 експозитури на Деловниот соработник: НЛБ Банка АД Скопје и 17 продажни места кај Деловниот соработник: Сава Осигурување АД Скопје.

Понатамошната соработка со Сава Осигурување ќе овозможи членовите и сите заинтересирани граѓани да се информираат и добијат целосна услуга за пензиското осигурување и преку продажните места на Сава Осигурување. Двете компании ќе работат на зголемувањето на бројот на продажни места во подружниците на Сава Осигурување, преку кои ќе се вршат работи на маркетинг за Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Со покривање на целата територија на државата се обезбедува можност за директен контакт со секој член и лично присуство на лиценциран агент при склучување на договори за задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и обезбедување на сите други значајни услуги од капитално финансирано пензиско осигурување како: исплата на пензии и пензиски надоместоци, наследување на средства, ажурирање на лични податоци и други услуги. Во продажните места, членовите и потенцијалните членови преку професионални финансиски советници кои располагаат со лиценци и познавања за најразлични финансиски производи можат да добијат компетентна и стручна информација за избор на соодветен финансиски производ за нивните потреби.

11.1. Обука на агентите

Друштвото спроведуваше континуирана обука на лицата кои вршат работи на маркетинг и во 2019 година одржани се повеќе обуки на агентската мрежа:

-  обуки во продажни места;
-  дводневни специјализирани обуки;
-  обуки на кандидати за агенти;

Во 2019 година, 142 агенти присуствуваа на дводневна обука организирана од страна на Друштвото. Посебен акцент на обуката беше даден на законските обврски при вршење на продажба и маркетинг на пензиско осигурување, улогата на МАПАС во системот на пензиско осигурување, користењето на апликацијата Деловен соработник, грижата за членство, управувањето со ризици, начинот на инвестирање на средствата на фондовите, спречувањето перење пари и социјалниот инженеринг.

Покрај едукативните активности на агентската мрежа, Друштвото континуирано спроведува секојдневни контроли на нивното работење и по потреба издава усни или писмени укажувања и препораки, а во одредени случаи и покренува постапки против агентите за кои се утврдиле постапувања спротивни на регулативата и доброто корпоративно управување.

12. Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд

12.1. Остварени приливи на средства во фондот

Вкупниот остварен бруто прилив од придонеси и нето трансфери во 2019 година изнесува 4,00 милијарди МКД или 65,12 милиони ЕУР. Во споредба со претходната година, остварениот прилив од придонеси и нето трансфери е повисок за 18,26%. Просечниот износ на поединечна уплата во 2019 изнесува 1.764,94 МКД, односно 28,70 ЕУР, и во споредба со 2018 година е повисок за 1,74%.

Вкупниот остварен бруто прилив од придонеси во 2019 година изнесува 4,09 милијарди МКД или 66,53 милиони ЕУР, од кои 3,74 милијарди МКД или 60,86 милиони ЕУР се од редовни придонеси, додека 348,5 милиони МКД или 5,6 милиони ЕУР се по основ на распределба на придонеси за ненавремено распределени членови. Дополнително, во задолжителниот фонд е реализиран прилив од надоместок (пресметан загубен принос за периодот на доцнење) за ненавремено распределени членови во висина од околу 129,35 милиони МКД, односно 2,10 милиони ЕУР.

12.2. Резултати од работењето на фондот

Позначајни категории на приходи и расходи

	2018 во милиони МКД	2019 во милиони МКД	Индекс 2019/2018
Приходи од камати и Амортизација на премијата/дисконтот	727	819	113
Приходи од дивиденди	179	203	114
Реализирани капитални добивки/загуби	60	304	505
Нето курсни разлики	9	10	111
Други приходи/расходи	10	0	0
Трошоци од работење со пензиското друштво	-121	-116	96
Расходи за брокерски провизии	-1	-1	60
Нереализирана капитална добивка/загуба	-408	1.999	-490
Нето добивка/загуба	456	3.219	707

Нето добивката на фондот во 2019 година изнесува 3,2 милијарди МКД или 52,3 милиони ЕУР. Во однос на 2018 година, нето добивката на фондот е значително повисока, како резултат на нереализираните капитални добивки, генерирани во најголем дел од странските акции и странските удели. Нереализираните капитални добивки растат и како резултат на порастот на доларот од 2,75% за целата година. Приходите од инструментите со фиксен принос имаат учество од 25% во нето добивката на фондот.

12.3. Структура на инвестиции во 2019 година

Инвестициите направени во 2019 година, по основните категории на инструменти се прикажани во следната табела:

Инструмент	Инвестирани средства (мио МКД)	Инвестирани средства (мио ЕУР)
Домашни акции	17	0
Странски акции	278	5
Удели во странски фондови	1.021	17
Удели во домашни фондови	1.842	30
Домашни државни обврзници	5.925	96
Корпоративни обврзници	6	0
Стандардни депозити	2.499	41
Флексибилни депозити	1.624	26
Вкупно	13.213	215

12.4. Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2019

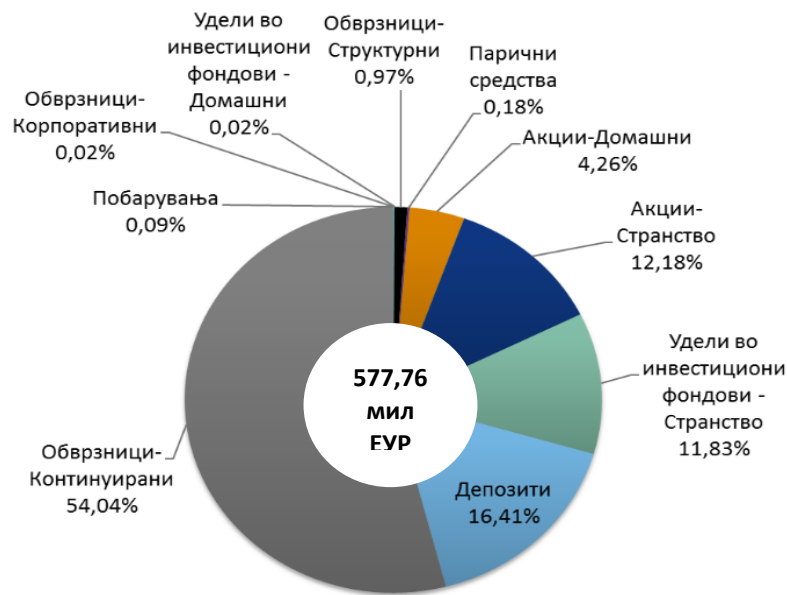
Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2019 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 55,02%.

Структура на инвестициското портфолио

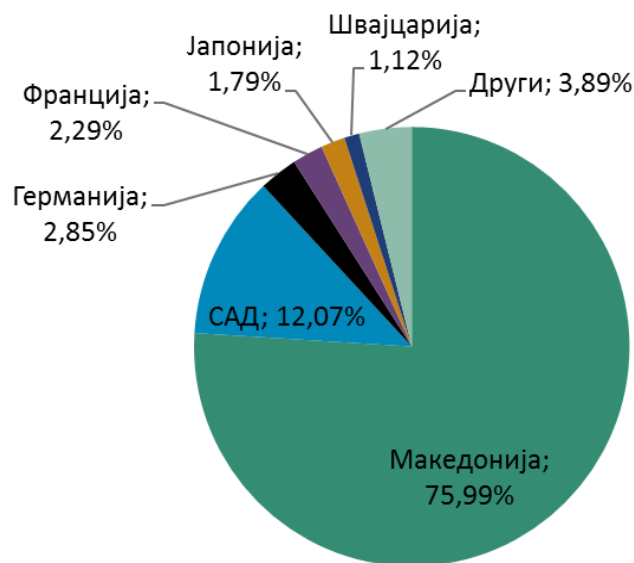
Тип на инструмент	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Парични средства	0,00%	1,87%	0,18%
Побарувања	0,16%	0,08%	0,09%
Акции-Странство	11,72%	11,85%	12,18%
Акции-Домашни	4,25%	4,31%	4,26%
Удели во инвестициони фондови - Странство	13,50%	13,68%	11,83%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	0,00%	0,53%	0,02%
Депозити	11,41%	17,39%	16,41%
Државни записи	0,00%	0,00%	0,00%
Обврзници-Структурни	1,87%	1,41%	0,97%
Обврзници-Континуирани	55,74%	48,87%	54,05%
Корпоративна обврзница	1,33%	0,00%	0,02%
Вкупно	100,00%	100,00%	100,00%

Структурата на инвестициите ја карактеризира усогласеност со целната структура на портфолиото на фондот (по видови на инструменти, географска алокација и секторска алокација), односно вредност на максимално дозволени отстапувања утврдени со Инвестициона стратегија на задолжителниот фонд.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти



Структура на вкупни средства по држава на издавач



12.5. NAV, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средствата на фондот на 31.12.2019 година изнесуваат 35,51 милијарди МКД, односно 577,57 милиони ЕУР, а вредноста на сметководствената единица 213,757775.

Седумгодишниот номинален принос за периодот од 31.12.2012-31.12.2019, сведен на годишно ниво изнесува 6,31% , додека реалниот принос за истиот период изнесува 5,74%.

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 5,57%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 3,63%.

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2019 година



13. Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд

13.1. Остварени приливи на средства во фондот

Вкупниот остварен бруто прилив (придонеси, данок и нето трансфери) во 2019 година изнесува 173,72 милиони МКД или 2,83 милиони ЕУР. Во споредба со 2018 година остварениот прилив е повисок за 8,53%. Просечниот износ на поединечна уплата за 2019 година изнесува 4.537,92 МКД односно 73,80 ЕУР, и во споредба со 2018 година е повисок за 7,71%.

13.2. Резултати од работењето на фондот

Позначајни категории на приходи и расходи

	2018 во милиони МКД	2019 во милиони МКД	Индекс 2019/2018
Приходи од камати	14	18	124
Приходи од дивиденди	7	8	107
Реализирани капитални добивки/загуби	2	5	244
Трошоци од работење со пензиското друштво	-8	-10	127
Нереализирана капитална добивка/загуба	2	68	2.927
Нето добивка/загуба	18	88	492

Нето добивката на фондот во 2019 година изнесува 88,49 милиони МКД или 1,44 милиони ЕУР. Во однос на 2018 година, нето добивката на фондот е значително повисока, а најголемо учество во добивката имаат нереализираните капитални добивки, поради растот на цените на странските пазари и растот на доларот. Приходите од инструментите со фиксен принос учествуваат со околу 20% во нето ефектот.

13.3. Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд

Инвестициите направени во 2019 година, по основните категории на инструменти се прикажани во следната табела:

Инструмент	Инвестирани средства (мио МКД)	Инвестирани средства (мио ЕУР)
Домашни акции	34	0,55
Странски акции	10	0,16
Удели во странски фондови	29	0,47
Удели во домашни фондови	79	1,28
Домашни државни обврзници	176	2,86
Корпоративни обврзници	16	0,26
Стандардни депозити	82	1,33
Флексибилни депозити	118	1,92
Вкупно	543	8,83

13.4. Промени во структурата на инвестициското портфолио

Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2019 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 43,11%.

Структура на инвестициското портфолио

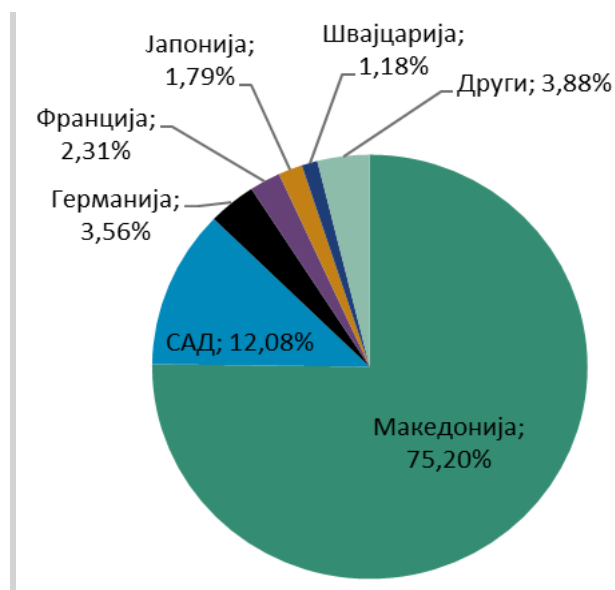
Тип на инструмент	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Парични средства	0,96%	3,11%	0,55%
Побарувања	0,10%	0,00%	0,33%
Акции-Странство	13,08%	12,74%	12,41%
Акции-Домашни	13,17%	12,72%	13,30%
Удели во инвестициони фондови - Странство	13,57%	12,42%	12,38%
Удели во инвестициони фондови - Домашни	0,00%	1,59%	0,00%
Депозити	14,72%	18,29%	16,29%
Државни записи	0,00%	0,00%	0,00%
Обврзници-Структурни	12,62%	11,71%	10,80%
Обврзници-Континуирани	30,42%	27,43%	32,31%
Корпоративна обврзница	1,36%	0,00%	1,62%
Вкупно	100,00%	100,00%	100,00%

Структурата на инвестициите ја карактеризира усогласеност со целната структура на портфолиото на фондот (по видови на инструменти, географска алокација и секторска алокација), односно вредност на максимално дозволени отстапувања поставени со Инвестициона стратегија на доброволниот пензиски фонд Сава пензија плус.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти



Структура на вкупни средства по држава на издавач



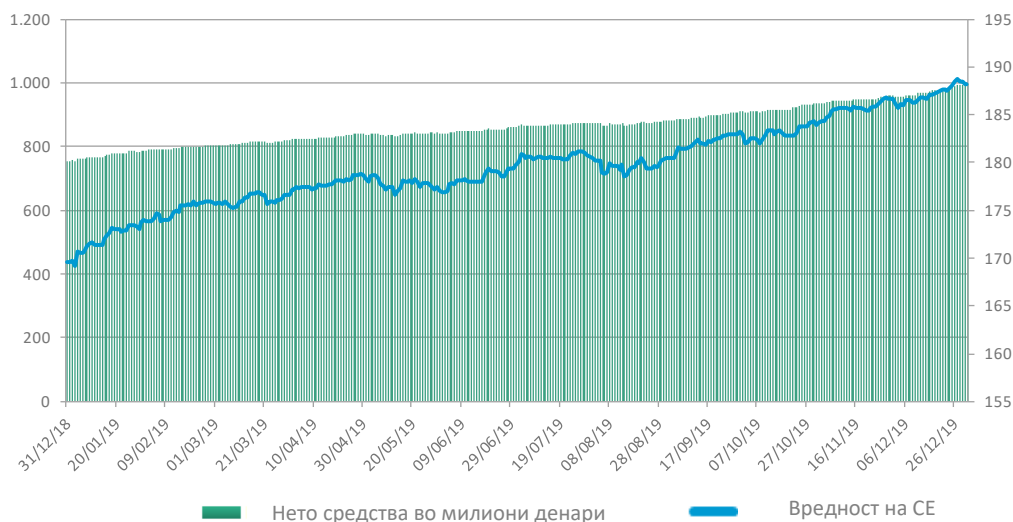
13.5. NAV, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средствата на фондот на 31.12.2019, изнесуваат 998,78 милиони МКД, односно 16,24 милиони ЕУР, додека вредноста на сметководствената единица изнесува 188,197689.

Седумгодишниот номинален принос за периодот од 31.12.2012-31.12.2019, сведен на годишно ниво изнесува 6,80%, додека реалниот принос за истиот период изнесува 6,22%.

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 6,24%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 4,76%.

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2019 година



14. Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2019 година

14.1. Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива

- Доставени се редовните годишни извештаи до над 240 илјади членови на пензиските фондови со состојба 31.12.2018;
- Објава на редовни законски извештаи на веб страна и дневни весници;
- Телефонска се контактирани над 5 илјади членови со проблем во достава на извештај за пензиска заштеда;
- Редовно се комуницира со членови преку телефонскиот број 15 500, контакт електронската пошта на Друштво и социјални медиуми;
- Објава на Информативни проспекти за Сава пензиски фонд и Сава пензија плус;
- Редовна достава на известувања до распределени лица во Сава пензиски фонд;
- Изработка на ажурирани маркетинг материјали за пензиските фондови;
- Достава на известување до членови на Сава пензиски фонд опфатени со последните законски измени;
- Вонредно информирање на членовите кои согласно законските промени имаа право до 30.09.2019 година, односно 30.11.2019 година, да одлучат и дадат изјава за останување или прекинување на членството во Сава пензиски фонд.

14.2. Општествено одговорни маркетинг активности и активности за одржлив развој

Одржливиот развој има за цел да ги задоволува денешните потреби без загрозување на потенцијалите на идните генерации за исполнување на нивните потреби. Компаниите влијаат на економијата, животната средина и општеството и тој ефект може да биде позитивен или негативен.

Корпоративната општествена одговорност е одговорност на компанијата преку нејзините одлуки и активности да влијае на општеството и животната средина со транспарентно и етичко однесување и со тоа да:

- S** придонесе за одржлив развој, вклучително и здравствената состојба и просперитетот на државата;
- S** да ги земе предвид очекувањата на засегнатите страни;
- S** во согласност со важечкото законодавство и меѓународните норми на работа и
- S** таа е вградена во целата организација и се спроведува во нејзините односи (ISO 26000, 2010).

Друштвото редовно правеше анализи на структурата на членството во соработка со регулаторот и членовите за воочување на системски важните слабости. Согласно законските промени, Друштвото имаше редовна комуникација со членовите кои беа опфатени со овие промени.

Во однос на усвоените инвестициони стратегии, редовно беа вршени анализи во поглед на поставените цели и нивно остварување. Подолго време се воведени ESG критериуми при избор на компанија и избор на инструменти за инвестирање на средствата на нашите членови, што е нотирано и при доделување на признание од магазинот IPE Magazine.

Во изминатата година Друштвото зема активно учество во спроведувањето на активности за прослава на денот на Сава Осигурителна Групација, организирајќи крводарителска акција со своите вработени, трка заедно со децата со Даунов синдром и акција за садење на дрва и чистење и уредување на еден дел од Градскиот парк во Скопје.



Друштвото во текот на изминатата година беше активно вклучено во спортско – рекреативни активности, поддржувајќи ги планинските велосипедски тури „Авантура Бистра“ и „Годивје“. Во оваа насока, искористувајќи го даночното ослободување на даночни обврзници кои финансирале средства во спортски субјекти, Сава пензиско друштво а.д. Скопје имаше Јавен повик до сите спортски субјекти и донираше средства на 8 спортски субјекти.



За своите вработени Сава пензиско друштво а.д. Скопје оваа година организираше настани за „Градење на тим“ со цел подобра комуникација и подобра соработка. Транспарентно и објективно на овие настани разговаравме за подобрување на нашето работење и остварување на зададените цели.

Едукацијата на населението за значењето на пензискиот систем и придобивките од истиот се главна цел во нашето работење. Оваа година активно земавме учество во „Деновите на финансиска писменост“ и „Денот на пензиска свесност“, а заедно со регулаторот и другите пензиски друштва организиравме едукативна кампања за пошироката јавност.

2019 година ќе биде одбележана и како година во која Друштвото започна со процесот на воведување на нула толеранција за пластика. Воведовме употреба на керамички чаши, хартиени чаши и користење платнени торби, наместо пластични чаши и кеси.

Друштвото донира една мерна станица на Платформата Земи Здив, за следење на аерозагадувањето во Општина Новаци, како дел од поддршката за подобрување на квалитетот на животот и навремено следење на сите промени во квалитетот на воздухот.

14.3. Едукативни маркетинг активности

Друштвото во континуитет работи на едукација на населението за трестолбниот пензиски систем, каде се насочуваат значаен дел од маркетинг средствата. Овие активности се спроведуваат дел самостојно, а дел заедно со другите учесници во системот. Овие активности во 2019 беа:

-  Едукативна медиумска кампања Зелен плик;
-  Едукација на средношколци по повод Глобална недела на парите 2019 година (посета на средни училишта од Скопје и Кавадарци);
-  Активности за Ден на финансиска писменост во организација на МАПАС, НБРСМ, Министерство за финансии и АСО;
-  Бихејвиористичка едукативна кампања во соработка со ОХО Продукција, преку телевизиската серија „Преспав“.



- Одбележување на 15 септември “Ден на пензиска свесност” во соработка со МАПАС и другите пензиски друштва,
- Спроведена е Едукативна кампања во соработка со другите пензиски друштва и МАПАС – Информирај се паметно;
- Се вршат редовни објави за приливи од инвестициските активности со средствата во пензиските фондови на веб страната на Друштвото и на социјалните медиуми, со цел транспарентност и информираност на членовите за успешното управување со нивните средства.

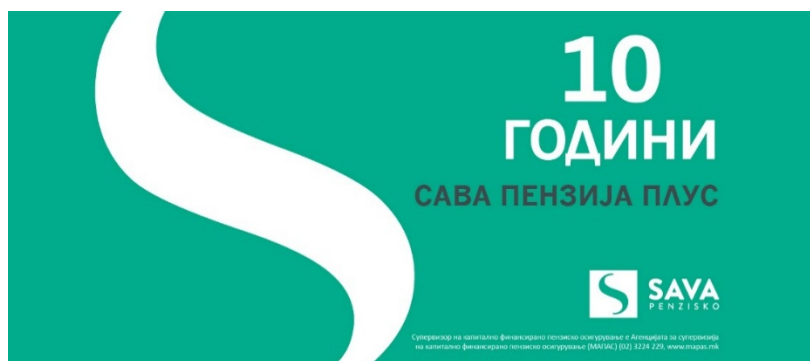


14.4. Бренд промотивни активности

Бренд промотивните и ПР активностите беа насочени кон градење на позитивен имиџ на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, преку подобрување на внатрешната и надворешната комуникација, преку методи на рекламирање и односи со јавност, паралелно со континуирана промоција и презентација на продукти и сервиси кои ги нуди Друштвото.

Преку креирање на интересни и едукативни текстови на директен и индиректен начин се обидовме да го привлечеме и испровоцираме интересот кај членовите за пензиското осигурување за состојбата на нивните пензиски сметки. Овие активности опфатија:

- Одбележани се 10 години од отворањето на првиот доброволен пензиски фонд Сава пензија плус, преку маркетинг активности на социјалните мрежи и веб портали.



- Воведена е Програма „Сава пензиско план“. Извршена е дистрибуција на неперсонализирани (хартисни) картици со годишното известување, до сите членови на пензиските фондови и спроведена е маркетинг кампања за промовирање на Сава пензиско -План картицата;
- Активиран е Live Chat преку интернет страната на Друштвото;
- Активирана е англиска и албанска верзија на интернет страната на Друштвото;



- Спроведени се маркетинг активности за информирање за промена на банка чувар на имот;
- Реализирана е маркетинг кампања во експозитурите на Деловните соработници за Месец на штедење;



- Во соработка со Сава осигурување А.Д. Скопје беше организирана стратешка конференција на Сава Осигурителна Групација, во Скопје.

15. Управување со ризиците на Друштвото

15.1. Оперативен ризик

Процесот на управување со оперативните ризици се подобрува во континуитет, се спроведува Методологијата за управување со оперативни ризици во работењето и се следи спроведувањето на предложените мерки за митигација на идентификуваните оперативни ризици. Друштвото врши доследна примена на Политиката за управување на ризиците во работењето, Методологијата и спроведува активности за зголемување на нивото на едуцираност на вработените за идентификување, известување, следење и справување со оперативните ризици во работењето.

15.2. Пазарни ризици

Во текот на 2019 година, Друштвото управуваше со пазарните ризици преку:

- S** следење на каматните стапки, девизниот курс и цените на финансиските инструменти кои се тргуваат на секундарниот пазар, а кои влијаат на приходите на Друштвото и на вредноста на финансиските инструменти;
- S** диверзификација на портфолиото на Друштвото од аспект на видот на каматните стапки (фиксни, варијабилни) и валутата на инструментите.

15.3. Кредитни ризици

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Државата. Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти. Друштвото ги следи кредитните ризици поврзани со Државата и банкарскиот сектор.

Во 2019 година, немаше доцнење или неисполнување на обврските од страна на банките и издавачите на финансиските инструменти, во кои Друштвото има инвестирано.

15.4. Ликвидносен ризик

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво со интерно известување за месечната ликвидносна позиција.

Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото. За оваа цел се доставува квартален извештај за ликвидни средства на Друштвото до МАПАС.

Во 2019 година Друштвото беше во можност да ги подмири сите доспееани обврски, и ја одржуваше ликвидносната позиција над законски пропишаниот % од главнината на Друштвото.

16. Управување со ризици на Фондовите

Друштвото има воспоставено систем за управување со ризиците на пензиските фондови со кои управува, врз основа на целите и принципите утврдени со Инвестиционите стратегии на фондовите и Политиката за управување со ризиците, а преку методи и постапки утврдени со Методологија за мерење, контрола и управување со ризиците и евалуација на перформансите на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд.

При изготвувањето и ревидирањето на документот „Анализа на глобалните перспективи на финансиските пазари со проекција на инвестициите по одделни класи на инструменти и анализа на ризиците во 2019 година“, кој претставува документ за начинот на спроведување на инвестиционите стратегии на двата фонда, во делот кој се однесува на ризиците на пензиските фондови беа детектирани клучните ризични настани во 2019 година, беше проценета веројатноста за нивно настанување и беше спроведено соодветно стрес-тестирање на базичните сценарија кои опфаќаа проектирани движења на вложувањата и приносот, засновани на консензуално дефинирани претпоставки.

Во текот на годината на континуирана основа беа следени кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, оперативниот ризик, ризикот од промена на законската регулатива, ризикот од неисполнување на спротивната страна, ризикот на порамнување, ризикот кај банката чувар на имот, ризикот на земја, како и групата на пазарни ризици во која се вбројуваат ризиците од промена на пазарните цени, промената на каматните стапки, девизните курсеви и ризиците од промена на ликвидноста на пазарите на капитал.

Во рамките на системот на управување со ризици на пензиски фондови воспоставени се и во текот на годината без пречки функционираа процеси на месечно известување за изложеноста на средствата на фондовите кон идентификуваните ризици, како и неделно, квартално, полугодишно и годишно известување за одделни состојби и промени релевантни за процесот на управување со ризиците. Во согласност со утврдените потреби, во услови на изразени предизвици на пазарите на капитал, извештаи и анализи се доставуваа и надвор од утврдената динамика.

По промените во организациската структура на Друштвото, Секторот за управување со ризици беше издвоен како посебна организациона единица и беа усвоени насоки за негова консолидација и понатамошен развој.

Праксата на тестирање и имплементирање на нови модели во делот на управувањето со ризиците на фондовите продолжи и во 2019 година и резултираше со надградба на востановените процеси.

17. Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем

Во текот на 2019 година, Друштвото продолжи со усогласување со ИТ стандардите и добрите практики кои се применуваат во Сава Осигурителната Групација, што ќе придонесе за дополнително унапредување и подигнување на нивото на управувањето со ИТ процесите. Проектот за имплементација на пакетот Office 365, кој во себе содржи напредни алатки за комуникација и колаборација, ќе придонесе за поефикасна размена на идеи и подобрување на процесот при водењето проекти кои се одвиваат во рамките на Друштвото, како и на ниво на Групација.

Друштвото во континуитет врши надградба на компјутерската опрема како и надградба на софтверските алатки кои се користат во рамките на Друштвото.

Во однос на обезбедување на заштита на обработката на личните податоци, Друштвото континуирано ги унапредува административните, физички, логички и технички контроли и механизми со кои се врши заштита при обработката на личните податоци и системите на повеќе нивоа. Во таа насока од страна на Офицерот за заштита на личните податоци и Службата за ИТ беа спроведени повеќе активности од областа на заштита на личните податоци, социјалниот инженеринг како и обука за информациска сигурност. Активностите поврзани со обезбедување заштита на обработката на личните податоци (внатрешни контроли, проверки, контрола на обработувачи) се одвиваа согласно предвидената динамика.

Сигурноста на информацискиот систем претставува основа за успешно спроведување на деловниот план на Друштвото. Еден од главните приоритети на Службата за ИТ во Друштвото е да обезбеди деловен континуитет во работењето и реализација на деловниот и финансиски план на Друштвото преку обезбедување на стабилен, доверлив, и сигурен информациски систем.

Како потврда за високиот степен на сигурност на информацискиот систем на Друштвото, се и високите оценки кои ги доби Друштвото од неколку компании кои вршеа ревизиски надзор во Друштвото.

Пенетрациското тестирање на веб порталот од страна на специјализирана компанија од оваа област, исто така покажа дека веб порталот ги задоволува најстрогите критериуми за безбедност на веб портали од овој тип.

18. Управување со човечки ресурси

18.1. Структура на вработени

На 31.12.2019 година, Друштвото има 33 вработени, кои се вработени на неопределено време.

Структура на вработени по степен на образование

	2019		2018	
Степен на образование	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Основно образование	0	0,0	0	0,0
Средно образование	2	6,1	2	6,1
Високо образование	0	0,0	0	0,0
Универзитетско образование	18	54,5	18	54,5
Магистри и доктори	13	39,4	13	39,4
Вкупно	33	100,0	33	100,0

Сертификати и лиценци	Број на вработени
Лиценца за агент за вршење маркетинг и склучување на договори за членство	15
Положен стручен испит за вршење работи со хартии од вредност	4
Положен испит за инвестициско советување	7
Меѓународен CFA сертификат	2
Меѓународен FRM сертификат	1
Anti-money Laundering Specijalist	1
Меѓународен CAIA сертификат	1
Меѓународен CIPM сертификат	1
Лиценца за овластен сметководител	5
Лиценца за овластен ревизор	2
Овластен актуар	1
Уверение за положен правосуден испит	1

Структура на вработени по старост

	2019		2018	
Старосна група	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
20–25	1	3,0	0	0,0
26–30	3	9,1	3	9,1
31–35	4	12,1	6	18,2
36–40	13	39,4	15	45,5
41–45	7	21,2	5	15,2
46–50	2	6,1	0	0,0
51–55	0	0,0	2	6,1
56 и повеќе	3	9,1	2	6,1
Вкупно	33	100,0	33	100,0

Структура на вработени по пол

	2019		2018	
Пол	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Жени	19	57,6	19	57,6
Мажи	14	42,4	14	42,4
Вкупно	33	100,0	33	100,0

Структура на вработени по должина на работен стаж во Друштвото

	2019		2018	
Работен стаж	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
од 0 до 5 години	9	27,3	7	21,2
од 5 до 10 години	7	21,2	8	24,2
од 10 до 15 години	17	51,5	18	54,5
од 15 до 20 години	0	0,0	0	0,0
од 20 до 30 години	0	0,0	0	0,0
30+	0	0,0	0	0,0
Вкупно	33	100,0	33	100,0

Стапка на флукуација

	2019	2018	
	Број	Број	Разлика
Бр. на вработени кои го напуштиле Друштвото	3	0	3,0
Бр. на вработени на последниот ден од годината	33	33	0,0
Стапка на флукуација (%)	9,09%	0,00%	9,091

18.2. Клучни активности во управувањето со кадри

Во 2019 година, во процесот на управување со кадри, акцент беше ставен на:

- S** Следење на исполнувањето на индивидуалните цели на вработените.
Во текот на годината извршено е редовно годишно вреднување на перформансите и резултатите од работењето на вработените и работно ангажираните лица во Друштвото и поставени се целите за нареден период во корелација со целите на Друштвото.
- S** Интерни обуки и активности на team building.
Друштвото овозможува учење и развој на вештини, како и развој на кариерата, преку промоција и унапредување на вработените, како и идентификација на таленти и потенцијални кадри. Вредности кои ги промовира Друштвото се: тимска работа, пријателски односи, отворена комуникација, добра соработка и посветеност.
- S** Безбедност и здравје при работа.
Друштвото се грижи за безбедноста и здравјето на вработените, се залага за утврдување и воведување на превентивни заштитни мерки за безбедност и здравје при работа и обезбедува здрава работна средина. Воедно, покажа посветеност и ги презема сите потребни мерки за усогласено работење на Друштвото со регулативата за безбедност и здравје при работа.

18.3. Развој и обука на вработените

Во текот на 2019 година, Друштвото овозможи да се реализираат повеќе активности кои беа насочени кон усовршување на вештините и знаењето на вработените, согласно политиката на Друштвото за перманентна едукација, усовршување и грижа за развој на човечките ресурси.

Темите на обука произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања поврзани со дејноста и работењето на Друштвото.

Голем дел од вработените учествуваа на надворешни обуки, семинари и конференции, при што беа опфатени различни области: инвестиции, управување со ризици, сметководство, даноци, продажни вештини, управување со човечки ресурси, право и законски промени.

Вработените во Друштвото активно следеа и присуствуваа на семинари организирани од страна на Сава Осигурителната Групација и други семинари и советувања од различни области за потребите на работењето на Друштвото.

Клучни податоци за едукација на вработените

Година	2019	2018	Индекс
			2019/2018
Број на часови на едукација	1.266	758	167,0
Број на учесници во едукативни настани	32	32	100,0

Број на часови на обука по вид на обука

	2019	2018	Индекс
			2019/2018
Број на часови на обука			
Број на часови во интерни обуки	387	56	691,1
Број на часови во екстерни обуки	879	702	125,2
Вкупен број на часови на обука	1.266	758	167,0

Вработени од Друштвото беа присутни на меѓународни конференции и семинари:

-  Инвеститорска конференција - Euromoney Conference;
-  Годишна европска инвестициска конференција на CFA Институтот;
-  Годишна конференција за централна и источна Европа на CFA Институтот;
-  CAMFIN Anti money laundering exam.

A decorative vertical bar on the right side of the page, featuring a blue gradient that transitions from a lighter blue at the top to a darker blue at the bottom.

Неревидирана
годишна сметка

Неревидирана годишна сметка

Годишната сметка на Друштвото се состои од билансот на состојба на 31 декември 2019 година, билансот на успех за годината тогаш завршена.

Формата и содржината на годишната сметка е регулирана во *“Правилникот за пропишување на формата и содржината на годишната сметка”* (“Правилникот”) објавен во Службен весник на Република Северна Македонија.

Пропишаната форма и содржина на годишната сметка во Правилникот, се разликува од изискувањата за формата и содржината на финансиските извештаи изготвени во согласност со сметководствената рамка наведена во ревидираните финансиски извештаи. Последователно, постојат разлики во презентацијата на ставките од билансот на состојба и билансот на успех, и објаснувачките белешки во годишната сметка и ставките во ревидираните финансиските извештаи.

Годишната сметка на Друштвото беше надвор од опсегот на нашиот ангажман и не беше предмет на нашата ревизија. Последователно, ние не изразуваме мнение за истата.

ПРИЛОГ 1

Вид работа			Идентификационен број (ЕМБС)								Резервни кодекси														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
			5	9	8	9	4	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Назив на друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Адреса, седиште и телефон

Мајка Тереза бр.1

Скопје

02/5100-285

Адреса за е-пошта

kontakt@sava-penzisko.mk

Единствен даночен број

4 0 3 0 0 0 5 5 5 1 0 0 6

БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА (ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА)

на ден 31.12. 2019 година

(во денари)

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	АКТИВА:				
	A. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА	001		518.726.903	462.415.170
	(002+009+020+021+031)				
2.	I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	002	13	2.534.998	1.919.894
	(003+004+005+006+007+008)				
3.	Издатоци за развој	003			
4.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	004		1.803.559	1.919.894
5.	Гудвил	005			
6.	Аванси за набавка на нематеријални средства	006			
7.	Нематеријални средства во подготовка	007		731.439	
8.	Останати нематеријални средства	008			
9.	II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	009	14	2.237.484	2.777.352
	(010+013+014+015+016+017+018+019)				
10.	Недвижности (011+012)	010		0	0
10.a.	Земјиште	011			
10.b.	Градежни објекти	012			
11.	Постројки и опрема	013			
12.	Транспортни средства	014			
13.	Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	015		2.235.492	2.777.352

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
14.	Биолошки средства	016			
15.	Аванси за набавка на материјални средства	017			
16.	Материјални средства во подготовка	018		1.992	
17.	Останати материјални средства	019			
18.	III. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	020			
19.	IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	021		513.954.421	457.717.924
20.	Вложувања во подружници	022			
21.	Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	023			
22.	Побарувања по дадени долгорочни заеми на поврзани друштва	024			
23.	Побарувања по дадени долгорочни заеми	025			
24.	Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	026	15	286.754.421	182.017.924
24.а.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	027			
24.б.	Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба	028		286.754.421	182.017.924
24.в.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	029			
25.	Останати долгорочни финансиски средства	030	16	227.200.000	275.700.000
26.	V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	031		0	0
27.	Побарувања од поврзани друштва	032			
28.	Побарувања од купувачи	033			
29.	Останати долгорочни побарувања	034			
30.	VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	035			
31.	Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	036		65.197.309	64.298.897
32.	I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	037		0	0
33.	Залихи на сировини и материјали	038			
34.	Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	039			
35.	Залихи на недовршени производи и полупроизводи	040			
36.	Залихи на готови производи	041			
37.	Залихи на трговски стоки	042			
38.	Залихи на биолошки средства	043			

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
39.	II. СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	044			
40.	III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	045		3.405.554	810.371
41.	Побарувања од поврзани друштва	046			
42.	Побарувања од купувачи	047	17	729.924	689.059
43.	Побарувања за дадени аванси на добавувачи	048		89.059	44.595
44.	Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	049		2.533.177	
45.	Побарувања од вработените	050		53.394	76.717
46.	Останати краткорочни побарувања	051			
47.	IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	052	18	44.000.000	56.000.000
48.	Вложувања во хартии од вредност (054+055)	053		0	0
48.а.	Вложувања кои се чуваат до доспевање	054			
48.б.	Вложувања според објективната вредност преку добивката или загубата	055			
49.	Побарувања по дадени заеми на поврзани друштва	056			
50.	Побарувања по дадени заеми	057			
51.	Останати краткорочни финансиски средства	058		44.000.000	56.000.000
52.	V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	059	19	17.791.755	7.488.526
52.а.	Парични средства	060		491.755	1.488.526
52.б.	Парични еквиваленти	061		17.300.000	6.000.000
53.	VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	062		19.895.257	18.053.074
54.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	063		603.819.469	544.767.141
55.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА	064			
56.	ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	065		580.063.757	523.077.129
57.	I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	066	20	130.001.478	130.001.478
58.	II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	067			
59.	III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	068			
60.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	069			
61.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	070		23.152.776	11.970.764
62.	VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	071		21.678.918	21.022.387
63.	Законски резерви	072		13.746.997	13.746.997
64.	Статутарни резерви	073			0
65.	Останати резерви	074		7.931.921	7.275.390

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
66.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	075		322.525.969	268.606.304
67.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	076			
68.	IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	077		82.704.616	91.476.196
69.	X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	078		0	
70.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	079			
71.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	080			
72.	Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	081		7.567.324	9.021.925
73.	I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	082		1.919.061	1.628.803
74.	Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	083		1.919.061	1.628.803
75.	Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	084			
76.	II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	085		0	0
77.	Обврски спрема поврзани друштва	086			
78.	Обврски спрема добавувачи	087			
79.	Обврски за аванси, депозити и кауции	088			
80.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	089			
81.	Обврски по заеми и кредити	090			
82.	Обврски по хартии од вредност	091			
83.	Останати финансиски обврски	092			
84.	Останати долгорочни обврски	093			
85.	III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	094		2.594.120	1.313.313
86.	IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	095		5.648.263	7.393.122
87.	Обврски спрема поврзани друштва	096		446.674	393.223
88.	Обврски спрема добавувачи	097	22	1.658.425	1.054.061
89.	Обврски за аванси, депозити и кауции	098			
90.	Обврски по основ на даноци и придонеси на плата и надомести на плата	099		1.150.180	1.480.567
91.	Обврски кон вработените	100		2.327.960	2.303.411
92.	Тековни даночни обврски	101		65.024	2.161.860
93.	Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	102			
94.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	103			
95.	Обврски по заеми и кредити	104			

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
96.	Обврски по хартии од вредност	105			
97.	Обврски по основ на учество во резултатот	106			
98.	Останати финансиски обврски	107			
99.	Останати краткорочни обврски	108			
100.	V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	109		13.594.268	11.354.774
101.	VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТТУЃУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	110			
102.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	111		603.819.469	544.767.141
103.	V. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	112			

Лице одговорно за составување на образецот: Име и презиме

Број од регистарот на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија

Потпис

Во

На ден

Скопје

14 02.2020 година

Во

На ден

Марија Ѓорѓиевска

11-5327/2

Скопје

14 02.2020 година

Име и презиме на законскиот застапник на друштвото

Мира Шекутковска

Потпис

Петар Талески

Потпис

Коста Ивановски

Потпис

ПРИЛОГ 2

			Период								Контролор															
1	2	3	5	9	8	9	4	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вид работа			Идентификационен број (ЕМБС)								Резервни кодекси															

Назив на друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје

Адреса, седиште и телефон

Мајка Тереза бр.1

Скопје

02/5100-285

Адреса за е-пошта

kontakt@sava-penzisko.mk

Единствен даночен број

4 0 3 0 0 0 5 5 5 1 0 0 6

БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)
за периодот од 01.01. до 31.12. 2019 година

(во денари)

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		224.678.512	218.693.660
2.	Приходи од продажба	202	6	223.025.079	217.569.467
3.	Останати приходи	203	7	1.653.433	1.124.193
4.	Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство	XXX	XXX	XXX	XXX
4.a.	Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината	204		0	0
4.b.	Залихи на готови производи и на недовршено производство на крајот на годината	205		0	0
5.	Капитализирано сопствено производство и услуги	206		0	0
6.	II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	207		151.714.662	133.714.052
7.	Трошоци за сировини и други материјали	208	8	1.237.831	1.234.165
8.	Набавна вредност на продадени стоки	209	9	53.451.201	46.038.924
9.	Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210		0	0
10.	Услуги со карактер на материјални трошоци	211	10	31.278.219	28.683.881
11.	Останати трошоци од работењето	212	11	11.791.356	6.240.273
12.	Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		51.946.140	49.338.374
12.a.	Плати и надоместоци на плати (нето)	214		27.567.400	29.633.284

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
12.б.	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	215		3.427.203	3.201.162
12.в.	Придонеси од задолжително социјално осигурување	216		11.056.751	11.230.622
12.г.	Останати трошоци за вработените	217	12	9.894.786	5.273.306
13.	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218		1.787.375	1.760.048
14.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219			0
15.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековни средства	220			0
16.	Резервирања за трошоци и ризици	221		222.540	418.381
17.	Останати расходи од работењето	222		0	6
18.	III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		17.772.515	17.710.678
19.	Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224		134	0
19.а.	Приходи од вложувања во поврзани друштва	225			0
19.б.	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			0
19.в.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227		134	0
19.г.	Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			0
20.	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	229			0
21.	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	230		16.769.364	16.927.339
22.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	231		1.003.017	783.339
23.	Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	232		0	0
24.	Останати финансиски приходи	233		0	0
25.	IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	234		1.179.453	870.196
26.	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	235		0	7
26.а.	Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	236			0
26.б.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	237			7
26.в.	Останати финансиски расходи од поврзани друштва	238			
27.	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	239		29.602	29.752
28.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	240		1.099.264	798.234

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
29.	Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	241		0	0
30.	Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	242		0	0
31.	Останати финансиски расходи	243		50.587	42.203
32.	Удел во добивката на придружените друштва	244		0	0
33.	Удел во загубата на придружените друштва	245			0
34.	Добивка од редовното работење (201+223+244) - (204-205+207+234+245)	246		89.556.912	101.820.090
35.	Загуба од редовното работење (204-205+207+234+245) - (201+223+244)	247		0	0
36.	Нето добивка од прекинати работења	248			0
37.	Нето загуба од прекинати работења	249			0
38.	Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	250		89.556.912	101.820.090
39.	Загуба пред оданочување (247+249) или (247-248)	251		0	0
40.	Данок на добивка	252		6.852.296	10.343.894
41.	Одложени даночни приходи	253			0
42.	Одложени даночни расходи	254			0
43.	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	255		82.704.616	91.476.196
44.	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	256		0	0
45.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	257		31	30
46.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	258		12	12
47.	ДОБИВКА / ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	259		82.704.616	91.476.196
47.а.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	260		82.704.616	91.476.196
47.б.	Добивка која припаѓа на неконтролираното учество	261			0
47.в.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	262			0
47.г.	Загуба која се однесува на неконтролираното учество	263			0
48.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	264		3.901	4.315
48.а.	Вкупна основна заработувачка по акција	265		3.901	4.315
48.б.	Вкупно разводната заработувачка по акција	266			0
48.в.	Основна заработувачка по акција од прекинато работење	267			0
48.г.	Разводната заработувачка по акција од прекинато работење	268			0

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОФАТНА ДОБИВКА
за периодот од 01.01. до 31.12. 2019 година

Реден број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	Добивка за годината	269		82.704.616	91.476.196
2.	Загуба за годината	270		0	0
3.	Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	271		11.182.012	7.760.565
4.	Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - 273+275+277+279+281+283)	272		0	0
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување на странско работење	273			0
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување на странско работење	274			0
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	275		11.527.272	7.569.393
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	276			0
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	277			0
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	278			0
11.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (+)	279			0
12.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (-)	280			0
13.	Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281			191.172
14.	Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282		345.260	
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	283			0
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	284			0
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			0
18.	Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286		11.182.012	7.760.565
19.	Нето останата сеопфатна загуба (285-271) или (272+285)	287			0
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288		93.886.628	99.236.761
20.а.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289		93.886.628	99.236.761
20.б.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290			0
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (270-286) или (287-269)	291		0	0

21.а.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292			0
21.б.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			0

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ПРЕТЕЖНО ОД

управување со фондови

ДЕЈНОСТ-

6 6 3 0

(Се назначува главната приходна шифра на дејноста утврдена со НКД согласно член 9 од Законот за едношалтерскиот систем - Службен весник на Република Македонија бр. 84/05, 13/07, 150/07, 140/08, 17/11, 53/11 и 70/13)

Лице одговорно за составување на образецот: Име и презиме

Марија Ѓорѓиевска

Број од регистарот на Институтот на сметководители и
овластени сметководители на Република Македонија

11-5327/2

Потпис

Во,

Скопје

Во

Скопје

На ден

14 02.2020 година

На ден

14 02.2020 година

Име и презиме на законскиот застапник на друштвото

Мира Шекутковска

Потпис

Петар Талески

Потпис

Коста Ивановски

Потпис